

Gymnasieskolan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 115 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2001 om olika gymnasieskolfrågor. Yrkandena gäller övergripande frågor om rätt till utbildning i gymnasieskolan, kärnämnen, högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen, villkor för antagning m.m. Vidare handlar de om betyg, gymnasieexamen, lärlingsutbildning, entreprenad, elevinflytande, vissa ämnesområden, utredning om körkortsutbildning i skolan, gymnasieelevernas mat, lektorat, information till föräldrar om myndig elev, möjligheterna för elever att besöka riksdagen, möjligheterna till utlandsstudier samt profilering av gymnasieskolor.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga yrkanden, i flertalet fall med hänvisning till pågående utredningsarbete i Gymnasiekommittén 2000 och Skollagskommittén. Sju yrkanden gäller frågor där det enligt gällande styrsystem ankommer på andra än riksdagen att fatta beslut. De avstyrks därför.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	9
Utskottets överväganden	10
Övergripande frågor	10
Rätt till utbildning i gymnasieskolan	10
Villkor för antagning till gymnasieskolan	11
Högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen	12
Förslaget om ett nytt, breddat kärnämne.....	12
Differentiering inom kärnämnen.....	13
Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan.....	14
Betyg	15
Antalet betygssteg.....	15
Betyg i ämne i stället för i kurs.....	16
Prövning för högre betyg under gymnasietiden.....	16
Utvärdering av betygssättningen	17
Anteckning i betygshandling om ogiltig frånvaro	17
Gymnasieexamen	18
Läringsutbildning	19
Utbudet av studievägar i övrigt.....	22
Entreprenad	23
Elevinflytande	24
Vissa ämnen och kunskapsområden	25
Främmande språk	26
Svenska som andraspråk.....	26
Kursplan för företagande och entreprenörskap	27
Sex- och samlevnadsundervisning.....	27
Privatekonomi, hem- och konsumentkunskap m.m.	28
Utredning om körkortsutbildning i gymnasieskolan.....	28
Gymnasieelevernas mat.....	29
Lektorat	30
Övriga frågor	30
Andra motionsyrkanden	32
Reservationer.....	33
1. Rätt till utbildning i gymnasieskolan (punkt 1) – kd, c.....	33
2. Villkor för antagning till gymnasieskolan, m.m. (punkterna 2, 6, 8, 13, 17, 18, 19 och 20) – m.....	33
3. Villkor för antagning till gymnasieskolan, m.m. (punkterna 2, 6, 10, 11, 13, 17, 21, 25 och 29) – fp.....	37
4. Högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen, m.m. (punkterna 3, 4 och 5) – m, kd, fp.....	41

5. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan, m.m. (punkterna 6, 8, 13, 15, 17, 21, 23 och 25) – kd.....	42
6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan (punkt 6) – mp	45
7. Antalet steg i betygsskalan, m.m. (punkterna 7, 9, 12 och 16) – m, kd, c, fp	46
8. Lärlingsutbildning, m.m. (punkterna 13, 15, 17 och 26) – c	48
9. Nationellt program för utbildning i entreprenörskap (punkt 14) – kd, fp	49
10. Gymnasieelevernas mat (punkt 24) – v, mp.....	50
11. Bättre möjligheter till utlandsstudier (punkt 28) – m, c, fp	51
Särskilt yttrande	52
Ämnet historia, m.m. (punkterna 6, 7, 17, 21 och 23) – v.....	52
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag	53
Motioner.....	53

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Rätt till utbildning i gymnasieskolan

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub322 yrkande 11, 2001/02:Ub447 yrkande 18 och 2001/02:Sf394 yrkandena 9 och 10.

Reservation 1 (kd, c)

2. Villkor för antagning till gymnasieskolan

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 2, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del och yrkande 2, 2001/02:Ub233 yrkande 19, 2001/02:Ub483 yrkande 2 och 2001/02:Ub528.

Reservation 2 (m) – delvis

Reservation 3 (fp) – delvis

3. Högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkandena 4 och 6, 2001/02:Ub233 yrkande 21 och 2001/02:Ub447 yrkande 1.

Reservation 4 (m, kd, fp) – delvis

4. Förslaget om ett nytt, breddat kärnämne

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub249 yrkande 4, 2001/02:Ub254 yrkande 2, 2001/02:Ub447 yrkande 4 i denna del och 2001/02:Ub535.

Reservation 4 (m, kd, fp) – delvis

5. Differentiering inom kärnämnena

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 5, 2001/02:Ub233 yrkande 20 och 2001/02:Ub447 yrkande 11.

Reservation 4 (m, kd, fp) – delvis

6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 3, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del, 2001/02:Ub249 yrkandena 1 och 2, 2001/02:Ub325 yrkande 2, 2001/02:Ub393, 2001/02:Ub447 yrkandena 4 i denna del, 7, 9, 10, 15, 16 och 19, 2001/02:Ub458 i denna del, 2001/02:Ub483 yrkandena 13 och 14 samt 2001/02:Kr339 yrkande 4.

Reservation 2 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 3 (fp) – delvis

Reservation 6 (mp)

7. Antalet steg i betygsskalan

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del, 2001/02:Ub447 yrkande 12 och 2001/02:Ub483 yrkande 15.

Reservation 7 (m, kd, c, fp) – delvis

8. Betyg i ämne i stället för i kurs

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub447 yrkande 13 och 2001/02:Ub483 yrkande 17.

Reservation 2 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

9. Prövning för högre betyg under gymnasietiden

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 16, 2001/02:Ub322 yrkande 9 och 2001/02:Ub483 yrkande 18.

Reservation 7 (m, kd, c, fp) – delvis

10. Utvärdering av betygssättningen

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del.

Reservation 3 (fp) – delvis

11. Anteckning i betygshandling om ogiltig frånvaro

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub221 yrkande 17.

Reservation 3 (fp) – delvis

12. Gymnasieexamen

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 9, 2001/02:Ub233 yrkande 24, 2001/02:Ub322 yrkande 10, 2001/02:Ub325 yrkande 3 och 2001/02:Ub447 yrkande 17.

Reservation 7 (m, kd, c, fp) – delvis

13. Lärlingsutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 10, 2001/02:Ub234, 2001/02:Ub284, 2001/02:Ub322 yrkande 13, 2001/02:Ub325 yrkande 1, 2001/02:Ub429 yrkande 1, 2001/02:Ub447 yrkande 20, 2001/02:Ub483 yrkande 12, 2001/02:Ub486, 2001/02:N263 yrkande 2, 2001/02:N267 yrkande 26, 2001/02:N315 yrkande 9 och 2001/02:A391 yrkandena 3, 6 och 7.

Reservation 2 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 8 (c) – delvis

Reservation 3 (fp) – delvis

14. Nationellt program för utbildning i entreprenörskap

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 19 och 2001/02:Ub447 yrkande 3.

Reservation 9 (kd, fp)

15. Yrkesinriktade studievägar i övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub264, 2001/02:Ub390 yrkande 1, 2001/02:Ub512, 2001/02:So501 yrkande 9, 2001/02:MJ522 yrkande 17 och 2001/02:MJ529 yrkande 4.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 8 (c) – delvis

16. Entreprenad

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 28 och 2001/02:Ub483 yrkandena 7 och 8.

Reservation 7 (m, kd, c, fp) – delvis

17. Elevinflytande

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub220 yrkande 12, 2001/02:Ub447 yrkande 6, 2001/02:Ub483 yrkande 4 och 2001/02:K284 yrkande 3.

Reservation 2 (m) – delvis

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 8 (c) – delvis

Reservation 3 (fp) – delvis

18. Främmande språk

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub254 yrkande 1 och 2001/02:Ub281.

Reservation 2 (m) – delvis

19. Svenska som andraspråk

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub483 yrkande 3.

Reservation 2 (m) – delvis

20. Kursplan för företagande och entreprenörskap

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub483 yrkande 11.

Reservation 2 (m) – delvis

21. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 33 och 2001/02:Ub447 yrkande 5.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 3 (fp) – delvis

22. Privatekonomi, hem- och konsumentkunskap m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub370 yrkande 2, 2001/02:Ub424 yrkandena 1 och 2, 2001/02:Ub441 och 2001/02:Ub487.

23. Utredning om körkortsutbildning i gymnasieskolan

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub333.

Reservation 5 (kd) – delvis

24. Gymnasieelevernas mat

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub442 och 2001/02:Ub545 yrkandena 1–6.

Reservation 10 (v, mp)

25. Lektorat

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub220 yrkande 1 och 2001/02:Ub447 yrkande 8.

Reservation 5 (kd) – delvis

Reservation 3 (fp) – delvis

26. Information till föräldrar om myndig elev

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub322 yrkande 12.

Reservation 8 (c) – delvis

27. Jämlikare möjligheter för elever att besöka Sveriges riksdag

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub358.

28. Bättre möjligheter till utlandsstudier

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkandena 29 och 30 samt 2001/02:Ub483 yrkande 16.

Reservation 11 (m, c, fp)

29. Profilering av gymnasieskolor

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ub221 yrkande 32.

Reservation 3 (fp) – delvis

30. Andra motionsyrkanden

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Ub230 yrkande 1, 2001/02:Ub282 yrkande 2, 2001/02:Ub378, 2001/02:Ub388, 2001/02:Ub432 yrkande 1, 2001/02:Ub515 och 2001/02:Ub525.

Stockholm den 5 mars 2002

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Beatrice Ask (m), Eva Johansson (s), Yvonne Andersson (kd), Majléne Westerlund Panke (s), Per Bill (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Lennart Gustavsson (v), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gunnar Goude (mp), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp), Agneta Lundberg (s), Anders Sjölund (m) och Kalle Larsson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet

Under allmänna motionstiden 2001 väcktes ett stort antal motionsyrkanden i olika gymnasieskolfrågor. Dessa behandlas i detta betänkande.

Yrkandena gäller övergripande frågor om rätt till utbildning i gymnasieskolan, kärnämnen, högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen, villkor för antagning m.m. Vidare handlar de om betyg, gymnasieexamen, lärlingsutbildning, entreprenad, elevinflytande, vissa ämnesområden, utredning om körkortsutbildning i skolan, gymnasieelevernas mat, lektorat, information till föräldrar om myndig elev, möjligheterna för elever att besöka riksdagen, möjligheterna till utlandsstudier samt profilering av gymnasieskolor.

Sju yrkanden rör frågor där det enligt gällande styrsystem ankommer på andra än riksdagen att fatta beslut.

Bakgrund

En parlamentariskt sammansatt kommitté, Gymnasiekommittén 2000, arbetar sedan våren 2000 med uppdraget att utreda och lämna förslag till en framtida utformning av gymnasieskolans studievägsutbud (dir. 2000:35). Utifrån en analys av samhällets och arbetsmarknadens förändring samt behovet av en breddad rekrytering till högskolan skall kommittén överväga hur gymnasiala utbildningar bör organiseras i framtiden och formerna för hur alla studievägar kan göras tillgängliga för elever i hela landet.

Genom tilläggsdirektiv år 2001 fick kommittén i uppdrag att lämna förslag bl.a. om hur ett ökat inslag av lärande i arbetslivet i gymnasieskolan bör utformas, hur en förändrad utformning av vissa kärnämneskurser bör se ut och förslag till ett ämnesbetygssystem. Kommittén skall också pröva förutsättningarna för att en gymnasieexamen skall kunna införas i gymnasieskolan (dir. 2001:8).

Ytterligare tilläggsdirektiv gavs den 31 januari 2002 varvid tidpunkten då kommittén skall lämna sin slutliga redovisning utsträcktes till den 16 december 2002 (dir. 2002:8).

Sedan år 1999 arbetar en annan parlamentariskt sammansatt kommitté med en översyn av skollagen (dir. 1999:15).

Även Skollagskommittén fick den 31 januari 2002 tilläggsdirektiv med ytterligare uppgifter och utsträckt tid. Också den skall lämna sin slutliga redovisning den 16 december 2002 (dir. 2002:9).

Utskottets överväganden

Övergripande frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden som gäller rätt att fullfölja studier i gymnasieskolan upp till 25 års ålder, villkoren för antagning till gymnasieskolan, högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen, kärnämnen och vissa andra frågor. Motiveringen är främst pågående utredning i Gymnasiekommittén 2000.

Jämför *reservationerna 1 (kd, c), 2 (m), 3 (fp), 4 (m, kd, fp), 5 (kd) och 6 (mp)*.

Rätt till utbildning i gymnasieskolan

Motioner

I motionerna 2001/02:Ub447 yrkande 18 respektive 2001/02:Ub322 yrkande 11 för Kristdemokraterna och Centerpartiet fram förslag om att det skall göras till en rättighet att fullfölja gymnasiestudier på lika villkor upp till 25 års ålder. Nuvarande bestämmelser omöjliggör enligt Kristdemokraterna längre uppehåll i gymnasiestudierna. Centerpartiet framhåller att en rättighet att fullfölja gymnasieutbildning upp till 25 års ålder skulle innebära att eleven kunde genomföra utbildningen i sin egen takt, varvat med arbete.

Miljöpartiet vill enligt motion 2001/02:Sf394 att asylsökande ungdomar skall erbjudas gymnasieutbildning på samma villkor som svenska ungdomar, dvs. till och med det år de fyller 20 år (yrk. 9 och 10).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Riksdagen har tagit ställning till förslag om rätt att fullfölja gymnasieutbildning fram till 25 års ålder vid flera tillfällen, senast i betänkande 2000/01: UbU10. Liksom tidigare vill utskottet påpeka att skollagen inte innehåller någon bestämmelse om att personer över en viss ålder inte får studera i gymnasieskolan. Gymnasieskolan är en skolform som är avsedd att *påbörjas* senast det år man fyller 20 år. Elever som har avgått från gymnasieskolan innan de har slutfört utbildningen och som önskar fortsätta på det program där de gick tidigare, får i mån av plats tas in på nytt (6 kap. 16 § gymnasieförordningen, 1992:394).

För den som är över 20 år och som inte har slutfört sin utbildning i gymnasieskolan finns också gymnasial vuxenutbildning, som i många fall är organiserad så att det är lättare att kombinera studierna med förvärvsarbete än vad det brukar vara i gymnasieskolan. Förslag om att göra utbildning inom gymn-

asial vuxenutbildning till en lagfäst rättighet behandlades av riksdagen förra året (bet. 2000/01:UbU15). Utskottet påpekade då dels att konsekvenserna av och kostnaderna för en sådan reform behöver utredas noggrant innan beslut fattas, dels att det pågår en utredning om skollagen, vars resultat bör inväntas. Skollagskommittén har nyligen fått utsträckt tid och skall – liksom Gymnasieekommittén 2000 – lämna sin slutredovisning senast den 16 december 2002.

Efter riksdagens beslut med anledning av proposition 2000/01:115 *Asylsökande barns skolgång m.m.* (bet. 2001/02:UbU3, rskr. 11) har regeringen utfärdat förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. Där stadgas att asylsökande ungdomar skall beredas utbildning i gymnasieskolan på samma villkor som ungdomar bosatta i Sverige. Detta gäller dock bara för den som har påbörjat utbildningen före 18 års ålder. En ung person räknas som barn fram till denna ålder, och omfattas därmed av FN:s barnkonvention. Att utsträcka rättigheten till gymnasieutbildning för asylsökande utöver 18 års ålder skulle medföra ytterligare kostnader, som varken regeringen eller något parti utanför regeringen hittills har beräknat medel för i sitt budgetförslag.

Villkor för antagning till gymnasieskolan

Gällande bestämmelser

För att vara behörig till nationella program skall den sökande ha godkänt grundskolebetyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Motioner

Moderata samlingspartiet och Folkpartiet föreslår (mot. 2001/02:Ub233 yrk. 19 och 2001/02:Ub483 yrk. 2 respektive 2001/02:Ub221 och 2001/02:Ub222 yrk. 1 i denna del) att kraven för tillträde till gymnasieskolans nationella program inte skall sänkas. Folkpartiet anser dock att det i särskilda fall skall vara möjligt att skapa en anpassad gymnasieutbildning för elever som inte har godkända betyg i något av de tre behörighetsämnena (mot. 2001/02:Ub221 yrk. 2 och 2001/02:Ub222 yrk. 2). Bakgrunden till motionerna är en skrivelse i september 2000 till regeringen från Skolverkets kvalitetsgranskningsnämnd, där vissa konsekvenser av kraven för verksamheten i grundskolan påtalas.

I motion 2001/02:Ub528 (s) begärs en översyn av inträdeskraven till gymnasieskolan. Enligt motionärerna gör kravet på godkänt i de tre nämnda ämnena det svårt för barn med inlärningssvårigheter och barn med invandrarbakgrund att kvalificera sig för nationella program.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Den skrivelse från Skolverkets kvalitetsgranskningsnämnd som Moderaterna och Folkpartiet syftar på överlämnades till Gymnasiekommittén 2000 i maj 2001. Riksdagen bör avvakta resultatet av kommitténs arbete.

Högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen

Motioner

Liksom vid förra riksmötet framför Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet förslag om att inte alla nationella program skall ha som mål att ge grundläggande behörighet till högskoleutbildning (mot. 2001/02:Ub233 (m) yrk. 21, 2001/02:Ub447 (kd) yrk. 1 och 2001/02:Ub221 (fp) yrk. 4 och 6). Enligt motionärerna leder det stora inslaget av obligatoriska teoretiska kurser på de nationella programmen till att elever med praktisk inriktning slås ut. Möjligheter att senare komplettera för att uppnå högskolebehörighet skall alltid finnas, framhålls det i motionerna.

Utskottets ställningstagande

Liksom när motsvarande förslag behandlades vid förra riksmötet (bet. 2000/01:UbU10) föreslår utskottet att riksdagen avslår yrkandena med hänvisning till det pågående arbetet i Gymnasiekommittén 2000. Utskottet vill likaså påminna om att det sedan länge finns möjlighet att komplettera en gymnasieutbildning så att man når behörighet att antas till grundläggande högskoleutbildning. Denna möjlighet skall självfallet behållas.

Förslaget om ett nytt, breddat kärnämne

Bakgrund

Åtta i skollagen angivna ämnen ingår i viss omfattning i alla nationella och specialutformade program och kallas kärnämnen. De är: svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik, idrott och hälsa, samhällskunskap, religionskunskap, naturkunskap och estetisk verksamhet. Kärnämnenas gymnasiepoängtal varierar mellan 200 (svenska eller svenska som andraspråk), 100 (engelska, matematik, samhällskunskap och idrott och hälsa) och 50 (religionskunskap, naturkunskap och estetisk verksamhet). En arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet har lagt fram förslag om att bilda ett nytt och breddat kärnämne genom att samhällskunskap och religionskunskap förs samman och att vissa kursplanemål från ämnet historia tillförs det nya kärnämnet. Arbetsgruppens promemoria har överlämnats till Gymnasiekommittén 2000, som fått tilläggsdirektiv att med utgångspunkt i promemorian utreda och lämna förslag till hur en förändrad utformning av vissa kärnämneskurser bör se ut.

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet motsätter sig i motionerna 2001/02:Ub254 (m) yrkande 2, 2001/02:Ub447 (kd) yrkande 4 i denna del samt 2001/02:Ub249 (fp) yrkande 4 genomförande av arbetsgruppens förslag. Även i motion 2001/02:Ub535 (c) yrkas att ämnena religionskunskap och samhällskunskap skall behållas som skilda ämnen.

Utskottets ställningstagande

Eftersom frågan är under utredning i Gymnasiekommittén 2000 föreslår utskottet att riksdagen avslår motionärernas yrkanden.

Differentiering inom kärnämnen*Bakgrund*

För alla nationella kurser i gymnasieskolan finns kursplaner, som fastställs av Skolverket. Samma kursplaner gäller för kärnämnen oavsett program.

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet framför, liksom tidigare år, förslag om en differentiering av kärnämnescurserna med hänsyn till olika elevgruppers intressen och behov (mot. 2001/02:Ub233 (m) yrk. 20, 2001/02:Ub447 (kd) yrk. 11 och 2001/02:Ub221 (fp) yrk. 5). Moderaterna vill att det skall finnas lättare och svårare kurser. Enligt Kristdemokraterna bör kärnämnen indelas i etapper så att kurserna kan läsas i olika takt med olika ambitionsnivå. Även Folkpartiet anser att kärnämnescurserna skall kunna läsas i olika takt. Folkpartiet framhåller att kärnämnescurserna bör profileras med utgångspunkt i respektive programs inriktning. Kristdemokraterna räknar med att karaktärsämnen och kärnämnen kan läsas integrerade.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Liksom förra året hänvisar utskottet till gällande bestämmelser i gymnasieförordningen (1992:394), som medger studier av kärnämnen i etapper, och till kursplanerna för kärnämnescurserna Svenska A och Matematik A, där det uttryckligen anges att innehåll och arbetssätt skall anpassas till det program eller den studieinriktning som eleverna har valt. Till detta kommer att riksdagen bör avvakta den pågående utredningen och regeringens förslag med anledning av denna.

Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan

Motionerna

Moderata samlingspartiet vill enligt motion 2001/02:Ub483 yrkande 14 se en snabb frihetsreform för gymnasieskolan, innebärande färre kärnämnen, rätt till alternativa kärnämneskurser och ett avskaffande av timplanen. I samma motion, yrkande 13, sägs att regeringen så snart som möjligt bör göra en genomgång av direktiven till Gymnasiekommittén 2000 och ge kommittén ett mer begränsat uppdrag att ta itu med de frågor som kräver statliga beslut i framtiden.

Kristdemokraterna framför i motion 2001/02:Ub447 ett flertal förslag. Historia bör göras till kärnämne (yrk. 4 i denna del). Elevernas behov av särskilt stöd måste tillgodoses bättre än i dag (yrk. 7). Samordningen mellan grundskola och gymnasieskola måste förbättras (yrk. 9). Kvaliteten på det individuella programmet bör ses över (yrk. 10). De individuella studieplaner som skall upprättas för varje elev behöver vidareutvecklas (yrk. 15). Nationella prov bör upprättas för fler ämnen (yrk. 16). Elever i samtliga gymnasieprogram bör ges möjligheter till kontakt med arbetslivet (yrk. 19).

Folkpartiet föreslår i motion 2001/02:Ub221 att det individuella programmet skall avskaffas (yrk. 1 i denna del). Samma förslag framförs i Folkpartiets motion 2001/02:Ub222 (yrk. 1 i denna del). Partiet anser att resurserna för det individuella programmet skall föras över till grundskolan och att elever med svårigheter skall ges stöd också i gymnasieskolan (mot. 2001/02:Ub221 yrk. 3). I motion 2001/02:Ub249 föreslår Folkpartiet att historia skall göras till kärnämne (yrk. 1) och att kursplanerna i historia skall ge tydligare vägledning till lärarna om undervisningens kunskapsmål (yrk. 2).

Miljöpartiet lägger i motion 2001/02:Ub393 fram sin syn på utvecklingen av gymnasieskolan. Gymnasieskolan skall, anser motionärerna, ge varje elev en bra baskunskap i kärnämnen och därutöver vara yrkesförberedande för såväl praktiska som mer teoretiskt orienterade yrken. Den skall utformas så att varje elev ges ett gott stöd då hon eller han tar de första stegen in i vuxenlivet. Detta kräver tid och utrymme för en rad aktiviteter utöver det rena kunskapsinhämtandet. Eleverna skall ha stort inflytande på verksamheten i skolan och var och en av dem aktivt delta i planeringen av sin egen studieplan. Det krävs metodutveckling för att anpassa undervisningen i kärnämnen efter de olika programmens innehåll och metodik. Miljöpartiet hävdar att betygen har låg reliabilitet och dåligt prognosvärde och att därför frågan om ett nytt antagningssystem till högskolan bör utredas närmare. Program och kurser måste ses över, eftersom studierna enligt motionärerna är överlastade med kunskapsstoff, vilket medför att alltför litet utrymme finns för estetisk verksamhet, studier av livsfilosofiska frågor och liknande. Den arbetsplatsförlagda utbildningen bör byggas ut och gälla alla program. Bristerna i modersmålsundervisningen måste uppmärksammas särskilt. Samma syn redovisas i Miljöpartiets motion 2001/02:Ub458 (i denna del).

I motion 2001/02:Ub325 (m) skriver motionären att endast svenska, matematik, engelska, samhällskunskap och idrott och hälsa bör vara kärnämnen (yrk. 2). Motionärerna i motion 2001/02:Kr339 (m) föreslår ett tillkännagivande om att idrott och hälsa även framdeles skall vara kärnämne (yrk. 4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Flertalet av yrkandena faller inom ramen för det som nu utreds inom Gymnasiekommittén 2000. Utskottet är inte berett att medverka till att kommitténs direktiv omprövas.

Det finns inte längre någon timplan som föreskriver undervisningens omfattning för olika kurser eller ämnen. Timplanen ersattes den 1 juli 1999 med en poängplan. I 5 kap. skollagen föreskrivs endast en garanterad total undervisningstid som eleverna har rätt till. Utskottet är inte berett att föreslå att denna bestämmelse tas bort.

Riksdagen har tidigare under detta riksmöte ställt sig bakom att universitet och högskolor själva skall få bestämma urvalsgrunderna för antagning till 10 % av antalet nybörjarplatser (prop. 2001/02:15, bet. UbU4, rskr. 98). Därmed kan man räkna med att andra grunder för urvalet än gymnasiebetyget, värderat enligt nu gällande generella regler, kommer att prövas. Gymnasiekommittén har i uppdrag att lämna förslag till en förändring av betygssystemet från betyg på kurser till betyg i ämnen, något som utskottet återkommer till i det följande. Det är mot denna bakgrund inte motiverat att riksdagen nu begär en utredning av urvalssystemet till grundläggande högskoleutbildning.

Betyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om fler betygssteg, ämnesbetyg i stället för kursbetyg, rätt att tentera upp godkänt betyg under gymnasietiden, utvärdering av betygssättningen och anteckning på betyg om ogiltig frånvaro. Motiveringen är främst den pågående utredningen i Gymnasiekommittén 2000.

Jämför *reservationerna 7 (m, kd, c, fp), 2 (m), 5 (kd) och 3 (fp)*.

Antalet betygssteg

Motioner

Tre partier – Moderaterna i motion 2001/02:Ub483 yrkande 15, Kristdemokraterna i motion 2001/02:Ub447 yrkande 12 och Folkpartiet i motion 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del – föreslår att betygsskalan skall omfatta fler steg än i dag. De fyra betygssteg som nu finns är otillräckliga för att på ett rättvist sätt spegla elevernas skilda kunskapsnivåer, anser motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå yrkandena.

Införandet för drygt sju år sedan av det system vi har i dag har krävt ett mycket omfattande arbete både på nationell nivå och i varje skola. Som utbildningsministern anförde i en interpellationsdebatt den 5 februari 2002 bygger det nuvarande betygssystemet på att kunskapskvaliteter för olika steg kan identifieras och beskrivas i betygskriterier. Regeringen har i december 2001 funnit anledning att ge Statens skolverk i uppdrag att tillsammans med lärarorganisationerna planera och genomföra en nationell kompetensutveckling för lärare om bedömning och betygssättning.

Betyg i ämne i stället för i kurs*Motioner*

Moderata samlingspartiet tar i motion 2001/02:Ub483 upp frågan om ämnesbetyg eller kursbetyg, en fråga som enligt motionen har många bottnar (yrk. 17). Ett ämnesbetyg som innebär att det sist satta betyget inom området gäller som slutbetyg kan bli missvisande, eftersom alla kurser i ett ämne inte bygger på varandra, påpekar motionärerna.

Kristdemokraterna framför i motion 2001/02:Ub447 uppfattningen att man bör övergå från kursbetyg till ämnesbetyg (yrk. 13). Systemet skall bygga på en helhetssyn av elevernas kunskaper, heter det i motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå båda yrkandena.

Riksdagen bör inte ta ställning i denna fråga förrän Gymnasiekommittén 2000 har slutfört sitt arbete och regeringen har lagt fram sitt förslag till riksdagen.

Prövning för högre betyg under gymnasietiden*Motioner*

En elev som fått godkänt betyg i en kurs bör enligt Moderaterna (mot. 2001/02:Ub483 yrk. 18), Centerpartiet (mot. 2001/02:Ub322 yrk. 9) och Folkpartiet (mot. 2001/02:Ub221 yrk. 16) ha möjlighet att pröva för högre betyg i samma kurs redan medan hon eller han går kvar i gymnasieskolan. Motionärerna påpekar att eleven har möjlighet att tentera upp ett godkänt betyg i komvux efter avslutade gymnasiestudier. De anser att begränsningen under studietiden i gymnasieskolan inte är motiverad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Intresset för att höja ett redan satt, godkänt betyg har att göra med att betyg i dag sätts på varje kurs, och att varje kursbetyg läggs till grund för meritvärderingen vid urval till grundläggande högskoleutbildning. Om det blir en övergång till ämnesbetyg kommer frågan i ett nytt läge. Riksdagen bör avvakta resultatet av arbetet i Gymnasiekommittén 2000 och regeringens beredning av frågan.

Utvärdering av betygssättningen

Motion

Folkpartiet anser enligt motion 2001/02:Ub221 att det behövs en nationell utvärdering av betygssättningen för att undersöka om betygen motsvarar de kunskaper de skall enligt målen och betygskriterierna. Betygen bör bl.a. jämföras med resultaten på nationella ämnes- och kursprov, heter det i motionen (yrk. 15 i denna del).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Skolverkets kvalitetsgranskning år 2000 hade frågan om hur betygssystemet tillämpas och kvalitetssäkras som ett av sina granskningsärenden. Kvalitetsgranskningsnämnden redovisade i sin rapport till regeringen bl.a. utbildningsinspektörernas uppfattning att det på lokal nivå behövs arbete för att skapa samsyn på betygskriterierna och för att öka förståelsen och tolkningen av mål- och resultatstyrningen. Mot denna bakgrund har regeringen, som nyss nämnts, i december 2001 tagit initiativ till en särskild kompetensutveckling för lärare när det gäller bedömning och betygssättning.

Anteckning i betygshandling om ogiltig frånvaro

Motion

Folkpartiet anser att skolket är ett växande problem i alltfler kommuner och att det behöver beivras på olika sätt. Partiet vill därför (mot. 2001/02:Ub221 yrk. 17) att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag om regler för betygssättning så att det blir möjligt att ange ogiltig frånvaro på kursbetygen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om tillkännagivande.

När motsvarande yrkande behandlades förra året påpekade utskottet (bet. 2000/01:UbU10 s. 17) att det inte finns några föreskrifter som vare sig hindrar eller föreskriver att frånvaro anges i betygskatalog, slutbetyg eller samlat betygsdokument. Utskottet vill understryka vikten av att kommunerna tar reda på orsaken till frånvaron och vidtar lämpliga åtgärder för att eleverna skall

vilja gå till skolan och delta i undervisningen. Enligt utskottets mening behövs inte något beslut av riksdagen i denna fråga.

Gymnasieexamen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkandena om gymnasieexamen med hänvisning till att frågan utreds inom Gymnasiekommittén 2000.

Jämför *reservation 7 (m, kd, c, fp)*.

Motioner

Fyra partier föreslår tillännagivanden om en gymnasieexamen.

Moderata samlingspartiet anser enligt motion 2001/02:Ub233 att en obligatorisk gymnasieexamen skall införas (yrk. 24). En sådan kan bidra till bättre studieresultat och nationella och rättvisa kunskapsjämförelser. Gymnasieexamen med teoretisk inriktning skall förutsätta kunskaper och förmåga som alla elever med gediget studiearbete skall ha rimliga möjligheter att kunna nå. Formerna för att pröva den enskilda elevens kunskaper och färdigheter skall arbetas fram av gymnasieskolor, högskolor och universitet respektive berörda branscher i samverkan. I motion 2001/02:Ub325 (m) yrkande 3 vill motionären att gymnasieutbildningen skall avslutas med en gymnasieexamen som ger eleverna kvitto på deras insatser och kunskaper.

Kristdemokraterna vill enligt motion 2001/02:Ub447 införa en gymnasieexamen som ett sätt att höja kvaliteten inom alla nationella program, såväl studie- som yrkesförberedande sådana (yrk. 17).

Centerpartiet anser enligt motion 2001/02:Ub322 att införandet av en gymnasieexamen kan bli ett incitament till eleverna att gå igenom gymnasiet och ett steg för att kvalitetssäkra utbildningen. Examen, som bör vara internationellt gångbar, bör innehålla bl.a. krav på en lägsta andel godkända betyg liksom ett godkänt examensarbete. Den får inte bli en ny version av gamla tiders studentexamen, som med sina avgörande provtillfällen mer prövade elevernas nerver än deras kunskaper, heter det i motionen (yrk. 10).

Folkpartiet föreslår i motion 2001/02:Ub221 införande av en internationellt jämförbar studentexamen samt, för de yrkesförberedande programmen, en yrkesexamen. Förslaget om studentexamen behandlades av riksdagen i samband med proposition 2001/02:15 *Den öppna högskolan* (bet. UbU4, rskr. 98). Folkpartiet har också förslag om en lärlingsexamen. Till detta återkommer utskottet i det följande. Enligt Folkpartiet saknas i dag yrkesinriktade program i reell mening. Sådana bör inrättas för att förbereda de elever för yrkeslivet som vill börja arbeta direkt efter avslutade gymnasiestudier. Dessa elever skall inte var tvungade att läsa kurser på samma teoretiska nivå som de elever som vill gå vidare till högskolestudier. Eleverna på yrkesinriktade program skall avlägga yrkesexamen vid utbildningens slut (yrk. 9).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena med hänvisning till att frågan om gymnasieexamen behandlas i Gymnasiekommittén 2000.

Lärlingsutbildning**Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör avslå motioner om lärlingsutbildning med hänvisning till pågående utredning i Gymnasiekommittén 2000.

Jämför *reservationerna 2 (m), 5 (kd), 8 (c) och 3 (fp)*.

Gällande bestämmelser

Ett *individuellt* program i gymnasieskolan kan göra det möjligt för ungdomar att genom lärlingsutbildning förena en anställning som syftar till yrkesutbildning med studier av vissa ämnen i gymnasieskolan. I det individuella programmet skall då ingå vissa av kärnämnen, nämligen svenska eller svenska som andraspråk, engelska, samhällskunskap, religionskunskap och matematik. Utbildningen skall omfatta tre årskurser.

Denna typ av lärlingsutbildning har fått liten omfattning.

En försöksverksamhet med lärlingsutbildning inom *nationella* program bedrevs åren 1997–2000 och reglerades i en särskild förordning (1997:762). Även denna försöksverksamhet fick begränsad omfattning. En ny förordning om försöksverksamhet utfärdades tre år senare (2000:690). Där kallas verksamheten lärande i arbetslivet inom gymnasieskolan. Inom båda dessa försöksverksamheter har lärlingen under hela utbildningstiden ställning som elev, inte som anställd. Målet för utbildningen är det som gäller för det nationella program som eleven tillhör.

I den försöksverksamhet som nu pågår skall tiden för lärande i arbete på en arbetsplats vara minst 30 veckor. För lärandet i arbete finns en särskild nationell kursplan om totalt 700 gymnasiepoäng och särskilda betygskriterier. Kursplanen är generell och skall för varje arbetsplats kompletteras med ett lokalt dokument som anger målen som eleverna där skall uppnå inom ramen för den nationella kursplanen. Den särskilda kursplanen ersätter i motsvarande omfattning kursplaner för valbara kurser och s.k. inriktningskurser, alltså sådana kurser i karaktärsämnen inom respektive program som inte är gemensamma för hela programmet. För varje utbildningsplats skall det upprättas ett utbildningskontrakt mellan skolan, en ansvarig företrädare för arbetsplatsen och eleven. För samråd mellan skolan och arbetsmarknadens parter skall det, för varje program där försöksverksamheten erbjuds, finnas ett programråd där även eleverna är representerade. Utbildningstiden för elever som deltar i försöksverksamheten är normalt tre år liksom för reguljär utbildning inom nationella program. Om det med hänsyn till elevens individuella förutsättningar finns särskilda skäl till att förlänga utbildningstiden, får man

göra det. Detta gäller såväl för försöksverksamheten som för reguljär utbildning i gymnasieskolan.

Försöksverksamheten får omfatta högst 2 000 elever. Fram till slutet av januari 2002 hade Skolverket beviljat 1 240 platser och hade ansökningar om knappt 400 ytterligare under handläggning.

Inom det reguljära utbildningsväsendet finns numera eftergymnasial kvalificerad yrkesutbildning (KY). För tillträde till KY krävs grundläggande behörighet till högskoleutbildning. En KY-utbildning omfattar i allmänhet två års studier. Minst en tredjedel av utbildningstiden inom KY skall bestå av lärande i arbete på en arbetsplats.

Vid Installatörernas Utbildningscentrum (IUC) i Katrineholm, som är ett branschinstitut, anordnas femårig lärlingsutbildning till VVS-montör, industrirörmontör och kylmontör. De första tre åren av utbildningen är grundutbildning motsvarande gymnasieskolans utbildning, vilket innebär yrkes- och fackteorikurser, kärnämneskurser samt (till största delen) praktiskt arbete i ett företag. När grundutbildningen är avslutad färdigutbildas lärlingen praktiskt ute på företaget under cirka två år. VVS-branschens yrkesnämnd har fastställt utbildningsplanen och regler för kunskapsproven som avslutar utbildningen. Yrkes- och fackteorikurserna genomgås vid IUC i fyra perioder om fyra veckor var. Dessa kurser har statligt stöd som kompletterande utbildningar. Den som vill bli lärling uppmanas av IUC att leta upp ett företag som kan ta hand om honom eller henne som lärling. Om lärlingen är 20 år eller äldre utgår lön och övriga ersättningar från företaget enligt avtal, utom för kärnämneskurserna för vilka vanligt statligt studiestöd utgår. Efter avslutad lärlingsutbildning och viss komplettering i matematik kan man gå vidare till KY-utbildning hos IUC.

I samarbete med Arbetsmarknadsverket anordnas vid IUC också varvad utbildning till industrirörmontör, sprinklermontör och kylmontör. Dessa utbildningar förutsätter minst tvåårig gymnasial utbildning. Utbildningarna, som räknas som arbetsmarknadsutbildningar, är mellan 28 och 36 veckor långa och består av dels kurser vid IUC, dels arbetsplatsförlagd utbildning i företag. Arbetsförmedlingen och IUC träffar ett utbildningsavtal, där IUC åtar sig att ge utbildningen och arbetsförmedlingen att betala den. Företaget och eleven kommer överens om ett utbildningskontrakt, där eleven utlovas provanställning i företaget efter godkänd utbildning. Under utbildningstiden har eleven aktivitetsstöd.

Motioner

Moderata samlingspartiet beskriver i motion 2001/02:Ub483 de huvuddrag som enligt partiets uppfattning bör gälla för en modern lärlingsutbildning (yrk. 12). En sådan måste bygga på en mer likvärdig ställning såväl mellan skola och företag som mellan teori och praktik, heter det i motionen. Såväl en kommunal gymnasieskola som en fristående skola, en branschorganisation eller ett utbildningsföretag skall kunna vara huvudman för lärlingsutbildning. Utbildningen skall utformas lokalt och förläggning, omfattning och profil av

kärnämnen och lärande i företag skall få variera. Om Skolverket godkänt den utbildningsplan som huvudmannen upprättat, skall utbildningen ges offentligt stöd som följer eleven till huvudmannen. Reglerna skall ge frihet vad gäller lärlingens status som elev eller anställd. Utbildningen skall avslutas med ett gesällprov eller motsvarande yrkesexamination.

Samma förslag förs fram i Moderaternas motioner 2001/02:N315 (yrk. 9) och 2001/02:A391 (yrk. 7). I den senare motionen påtalas också att bristen på utbildad personal inom byggyrken och vissa tillverkningsyrken ökar (yrk. 3). För personer från arbetslivet som behöver vidareutbildning av sådant slag som inte finns på vanliga högskolor eller universitet behövs en mer flexibel utbildningsform, eftersom en del har gedigna yrkeskunskaper med inte tillräcklig teoretisk utbildningsbakgrund för att antas till kvalificerad yrkesutbildning, KY (yrk. 6).

Kristdemokraterna begär i motionerna 2001/02:Ub429 (yrk. 1) och 2001/02:Ub447 (yrk. 20) att regeringen skall lägga fram förslag om ett lärlingsprogram inom gymnasieskolans ram. Enligt den senare motionen skall praktik och teoretiska studier där varvas från första gymnasieåret och utbildningen knyts till det lokala näringslivet.

Enligt Centerpartiet måste möjligheterna till en lärlingsutbildning förbättras (mot. 2001/02:N263 yrk. 2). I motion 2001/02:Ub322 begär Centerpartiet en ökad frihet för lärlingsutbildningar att bestämma tidpunkten för inledning av lärlingsmomentet (yrk. 13).

Folkpartiet hävdar att en flexibel och väl utvecklad lärlingsutbildning fortfarande saknas (mot. 2001/02:Ub221 yrk. 10 och 2001/02:N267 yrk. 26). Om lärlingsutbildningen skall passa in i något av de nationella programmen och leda till högskolekompetens är det enligt motionärerna omöjligt att erbjuda lärlingen tillräckligt många timmar på arbetsplatsen. Folkpartiet vill se en modern, flexibel lärlingsutbildning där skolan och arbetslivet delar på ansvaret för utbildningen. Den kan förslagsvis vara fyraårig liksom i Norge, men den totala tiden kan variera, heter det i den förstnämnda motionen. Företagen bör få ersättning motsvarande kommunens kostnad för yrkesutbildningen under ett år, samtidigt som lärlingen under ett år ges ersättning från arbetsgivaren i relation till den insats som han eller hon gör i produktionen. Utbildningen bör avslutas med gesällprov och leda till en lärlingsexamen.

Motion 2001/02:Ub284 (m) pekar på behovet av alternativa utbildningar för vissa hantverksyrken. Denna målgrupp bör erbjudas en kvalificerad lärlingsutbildning där teoretisk undervisning inte skall uteslutas, utan kombineras med praktik i relevanta företag. I motion 2001/02:Ub325 (m) pläderar motionären för en lärlingsutbildning där teoriundervisning på skolan kombineras med praktisk träning på företaget, och där eleven kan välja om utbildningen skall inledas med den teoretiska eller den praktiska delen (yrk. 1). En bra lärlingsplats är enligt motion 2001/02:Ub486 (m) mycket bättre än att försöka tvinga en elev att intressera sig för t.ex. ett andra språk eller komplicerad matematik, när motivationen helt saknas. I motion 2001/02:Ub234 (kd) pekar motionären på Danmarks produktionsskolor, som regeringen borde studera i

syfte att utveckla lärlingsutbildningen i Sverige. Där har en fond byggts upp för att betala lärlingslön och skolpraktik inom en utbildning som sätts samman individuellt och har varierande längd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Gymnasiekommittén 2000 har i uppdrag att föreslå hur samverkan mellan skola och arbetsliv kan utvecklas samt hur ett ökat inslag av lärande i arbetslivet i gymnasieskolan bör utformas (dir. 2001:18).

Utskottet noterar att någon bestämmelse som begränsar förläggningen av lärandet på en arbetsplats till en senare del av utbildningen inte finns i den nu gällande förordningen om försöksverksamhet med lärande i arbetslivet inom gymnasieskolan.

Utbudet av studievägar i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om gymnasieutbildningar med inriktning på entreprenörskap, fiske, hotell, restaurang och turism m.m. Utskottet hänvisar till Gymnasiekommittén 2000.

Jämför *reservationerna 9 (kd, fp), 5 (kd) och 8 (c)*.

Motioner och utskottets ställningstaganden

Kristdemokraterna föreslår i motion 2001/02:Ub447 att det skall inrättas ett nationellt **program i gymnasieskolan med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap** (yrk. 3). Också Folkpartiet vill enligt motion 2001/02:Ub221 att det inrättas en entreprenörsutbildning i gymnasieskolan (yrk. 19).

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena med hänvisning till att Gymnasiekommittén 2000 arbetar med frågan om utbudet av studievägar.

Sex motioner tar upp **andra frågor om yrkesinriktade studievägar**.

Skolan och utbildningssystemet måste anpassas lokalt, så att tillgången på yrkesutbildningar motsvarar efterfrågan, skriver Centerpartiet i motion 2001/02:So501 yrkande 9. Kristdemokraterna föreslår i motion 2001/02: MJ522 att det inrättas en gymnasieutbildning med inriktning på fiske (yrk. 17). Centerpartiet nämner i motion 2001/02: MJ529 ett förslag från den samlade fiskenäringsen och fiskebranschen om en nationell utbildningsstruktur inom området. De investeringar som krävs för att realisera detta kan delvis finansieras med EU-medel, men det krävs dock ca 50 % medfinansiering från svenskt statligt håll, framhåller motionärerna (yrk. 4). En samlad treårig utbildning inom hotell, restaurang och turism, med möjlighet till ett fjärde utbildningsår avslutat med gesällprov, förordas i motion 2001/02:Ub264 (m). I motion 2001/02:Ub390 (s) yrkande 1 hävdar motionärerna att det i dag saknas

kvalificerat yrkeskunnande på såväl hantverks- som produktionsnivå inom flera branscher, vilket är mest problematiskt för de små och medelstora företagen. En yrkesutbildning på gymnasienivå, där minst hälften av utbildningen förläggs ute på företagen, kan enligt motion 2001/02:Ub512 (s) vara en väg att pröva för elever som har svårt att känna sig motiverade för dagens gymnasieskola. Motionären framhåller också att elever senast under år 6 i grundskolan bör få information om olika yrken. Yrkesutbildningens värde bör lyftas fram och dess status höjas.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår även dessa yrkanden med hänvisning till Gymnasiekommittén 2000.

När det gäller investeringskostnader vid gymnasieutbildning vill utskottet framhålla att detta är ett ansvar för berörda kommuner.

Entreprenad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om ökat utrymme för entreprenad i gymnasieskolan. Utskottet hänvisar till Skollagskommittén.

Jämför *reservation 7 (m, kd, c, fp)*.

Gällande bestämmelser

Enligt lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan får kommuner och landsting lägga ut vissa delar av gymnasieutbildningen på entreprenad hos enskilda fysiska eller juridiska personer. Entreprenaden får bara avse undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil. De offentliga skolhuvudmännen är enligt skollagen (2 kap. 3 §) skyldiga att använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. I stället för denna bestämmelse gäller för undervisning som bedrivs på entreprenad att där skall användas lärare som har kompetens för den undervisning de skall bedriva. Huvudmannen – kommunen – får till entreprenören överlämna även den myndighetsutövning som hör till undervisningsuppgiften, bl.a. att sätta betyg, men inte rektors uppgifter. Till rektors uppgifter hör att utfärda slutbetyg.

För kommunal vuxenutbildning (komvux) gäller generellt att kommunen har rätt att uppdra åt andra att anordna komvux. Rektors uppgifter inom komvux skall alltid utövas av en rektor inom kommunens eget skolväsende.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 2001/02:Ub483 en översyn av regelverket för utbildning på entreprenad (yrk. 7). Partiet anser att samma bestämmelser om utbildning på entreprenad skall gälla för både gymnasieskola och vuxenutbildning (yrk. 8). Om det finns tydliga krav på lärarkompe-

tens och undervisningens kvalitet finns det ingen anledning att begränsa entreprenadmöjligheten till yrkesämnen, skriver Folkpartiet i motion 2001/02: Ub221 (yrk. 28).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

I uppdraget till Skollagskommittén ingår att utreda och föreslå hur målstyrningen samt det kommunala ansvaret för kvalitet och likvärdighet kan förtydligas och stärkas. Kommittén skall bl.a. utreda om det finns bestämmelser som är överflödiga och kan tas bort. Riksdagen bör avvakta slutförandet av kommitténs arbete och regeringens beredning av frågorna.

Elevinflytande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om ökat elevinflytande med hänvisning till Skollagskommittén och till att försöksverksamhet med lokala styrelser med elevmajoritet pågår fram till utgången av juni 2003.

Jämför *reservationerna 2 (m), 5 (kd), 8 (c) och 3 (fp)*.

Gällande bestämmelser

I skollagen (1985:1100) sägs i 5 kap. 2 § att eleverna i gymnasieskolan skall ha inflytande över hur deras utbildning utformas.

Sedan höstterminen 1997 pågår en försöksverksamhet med lokala styrelser inom gymnasieskolan och komvux. Försöksverksamheten regleras i en särskild förordning (1997:642, ändrad 1999:1035 och 2001:175). Sådana lokala styrelser är självförvaltningsorgan i kommunallagens mening och inrättas av den kommunala nämnd som utgör styrelse för utbildningen. I de lokala styrelserna skall ingå rektor samt företrädare för eleverna och de anställda vid skolan. Eleverna skall vara i majoritet. Den kommunala nämnden bestämmer, inom ramen för förordningens regler, i vilka frågor den lokala styrelsen får fatta beslut i nämndens eller rektors ställe.

Försöksverksamheten har inte fått så stor omfattning som förväntades när den startade. Regeringen har beslutat att den skall fortsätta till utgången av juni 2003. Statskontoret fick i juli 2001 i uppdrag av regeringen att kartlägga och analysera de förhållanden som förklarar det låga antalet skolor som deltagit.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 2001/02:Ub483 ett tillkännagivande om att elevernas inflytande över och ansvar för sina studier bör öka. Möjligheten att påverka sin egen utbildning, arbetets uppläggning och takten i

studierna är viktig för motivationen och en förberedelse för vuxenlivet (yrk. 4).

Kristdemokraterna anser enligt motion 2001/02:Ub447 att en lagstadgad miniminivå av elevinflytande bör införas (yrk. 6). Enligt deras uppfattning måste någon konkretisering införas i skollagen.

Centerpartiet föreslår i motion 2001/02:K284 att försöksverksamheten med lokala styrelser med elevmajoritet skall permanentas och sådana styrelser införas i hela landet (yrk. 3).

Folkpartiet skriver i motion 2001/02:Ub220 att elevstyrda skolor riskerar att urholka rektors och lärares ansvar och status (yrk. 12). Motionärerna framhåller att det visserligen är viktigt att föräldrar och elever ges valmöjligheter och inflytande över skolans arbetsformer, men att styrelser med lekmän och elever inte kan få fatta beslut om pedagogiska och ämnesteoretiska frågor i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Frågor om att stärka elevernas inflytande behandlas i Skollagskommittén.

Eftersom försöksverksamheten med lokala styrelser skall utvärderas i särskild ordning och detta ännu inte har skett, är det inte rimligt att riksdagen nu fattar beslut om permanentning. Regeringen har i proposition 2001/02:80 *Demokrati för det nya seklet* (s. 58) meddelat sin avsikt att senare återkomma till frågan om brukarinflytandet inom skolområdet. Propositionen behandlas för närvarande i konstitutionsutskottet.

Utskottet utgår från att frågan om rektors och lärares professionella ansvar finns med i utvärderingen av försöksverksamheten.

Vissa ämnen och kunskapsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner som tar upp det minskade intresset för främmande språk, svenska om andraspråk, kursplan i företagande och entreprenörskap, sex- och samlevnadsundervisning, privatekonomi, hem- och konsumentkunskap och kostkunskap och utredning angående körkortsutbildning i gymnasieskolan. Utskottet hänvisar till Gymnasiekommittén 2000 och till pågående beredningsarbete i Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 2 (m), 3 (fp) och 5 (kd).

Främmande språk

Motioner

Moderata samlingspartiet anser det oroande att så få elever väljer att läsa fler främmande språk än engelska (mot. 2001/02:Ub254 yrk. 1). Orsakerna till detta måste analyseras och insatser göras för att vända utvecklingen. Samma oro uttrycks i motion 2001/02:Ub281 (m). I båda motionerna nämns urvalsreglerna till högskoleutbildningen som ett motiv för elever i gymnasieskolan att undvika språken – som anses svåra – till förmån för andra ämnen, där det är lättare att få höga betyg.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena om tillkännagivande.

I fråga om vikten av att många ungdomar läser fler främmande språk än engelska i gymnasieskolan har utskottet ingen annan uppfattning än motionärerna. Utbildningsministern har i en interpellationsdebatt den 5 februari 2002 uttalat att frågan måste noga prövas i samband med den framtida utformningen av gymnasieskolan och framtida behörighets- och urvalsregler till högskolan. Nationalkommittén för det europeiska året för språk har uppmärksammat motivationens betydelse för språkinläring och överlämnar sin rapport till regeringen i mars 2002. Mot denna bakgrund anser utskottet att de tillkännagivanden som begärs i motionen inte behövs.

Svenska som andraspråk

Motion

Moderata samlingspartiet anser att besluten att jämställa svenska som andraspråk med svenska måste utvärderas. Syftet är att säkerställa att också elever med annat modersmål än svenska ges tillräckliga kunskaper för framgångsrik vidareutbildning (mot. 2001/02:Ub483 yrk. 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om tillkännagivande.

Svenska som andraspråk har införts som ett särskilt ämne med egen kursplan därför att det har visat sig att elever som inte har svenska som modersmål behöver en annan undervisning i svenska än övriga elever för att kunna nå tillräckliga kunskaper för framgångsrika studier i andra ämnen. I kursplanerna för kärnämneskurserna Svenska B och Svenska som andraspråk B är bl.a. följande mål gemensamma: Eleven skall kunna förmedla egna och andras tankar i tal och skrift, göra sammanställningar och utredningar samt dra slutsatser och föra fram argument så att innehåll och budskap blir tydliga. Eleven skall ha utvecklat skrivandet som ett medel för tänkande och lärande och som ett redskap i kommande studier och arbetsliv. Det nationella kurs-

provet är numera gemensamt för ämnena svenska och svenska som andraspråk.

Kursplan för företagande och entreprenörskap

Motion

Moderata samlingspartiet vill enligt motion 2001/02:Ub483 yrkande 11 att det skall utarbetas en kursplan för företagande och entreprenörskap, som kan användas inom ramen för elevens val vid de skolor som kan och vill erbjuda kursen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Det finns i dag två nationella kurser, Småföretagande A (50 gymnasiepoäng) och Småföretagande B (100 gymnasiepoäng). Den senare kursen skall enligt kursplanen ge en helhetsbild av företagande från affärsidé till etablerad verksamhet i mindre företag, men även behandla entreprenörens roll i samhällets utveckling. Båda kurserna är valbara kurser.

Sex- och samlevnadsundervisning

Gällande bestämmelser

I gymnasieskolan, liksom i grundskolan, är sex och samlevnad inte ett särskilt ämne, och det finns därför ingen kursplan för sex- och samlevnadsundervisningen. Det är däremot enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) ett särskilt ansvar för rektor i gymnasieskolan att eleverna får kunskaper om sex och samlevnad.

Motioner

Kristdemokraterna påpekar i motion 2001/02:Ub447 att undervisningen om sex och samlevnad har skurits ned i många skolor. Med hänvisning särskilt till den kraftiga ökningen av könssjukdomar bland ungdomar föreslår motionärerna att sex- och samlevnadsundervisningen skall bli obligatorisk i gymnasieskolan (yrk. 5).

Folkpartiet begär i motion 2001/02:Ub221 att regeringen skall ändra läroplanen för de frivilliga skolformerna så att mål där anges för sex- och samlevnadsundervisningen (yrk. 33).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I den rapport från den nationella kvalitetsgranskningen 1999 som åberopas i folkpartimotionen framhålls att det är nödvändigt med tydligare målformuleringar i läroplanen. En arbetsgrupp under Utbildningsdepartementet har arbe-

tat med frågor om läroplanerna som styrinstrument. Dess rapport *Samverkande styrning. Om läroplanerna som styrinstrument* (Ds 2001:48) publicerades i oktober 2001. Riksdagen bör avvakta regeringens beredning av ärendet.

Privatekonomi, hem- och konsumentkunskap m.m.

Motioner

I motion 2001/02:Ub487 (m) sägs att det i gymnasieskolan måste finnas en bred utbildning i privatekonomi, hur skatter och avgifter fungerar, kredit- och finansväsende, sparande och pensionsfrågor. Ett rimligt mål är enligt motionärerna att varje elev som lämnar gymnasieskolan skall begripa ett hyreskontrakt och ett avbetalningskontrakt. I motion 2001/02:Ub441 (s) sägs att hem- och konsumentkunskap bör införas i gymnasieskolan. Samma uppfattning förs fram även i motion 2001/02:Ub370 (m) yrkande 2. Eleverna i grundskolan är enligt motionärerna alltför unga för många frågor som bör behandlas inom ämnet. Samma motionärer (m) tar i motion 2001/02:Ub424 upp kostundervisningen i kärnämnet idrott och hälsa, som de anser bör utvärderas (yrk. 1). De framhåller vikten av att undervisningen om kost inte enbart är teoretisk och att den får tillräcklig tid (yrk. 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Gymnasiekommittén 2000 har i uppdrag att överväga vilken gemensam kärna av baskunskaper som alla gymnasieelever behöver få.

Skolverkets kvalitetsgranskningsnämnd hade förra året regeringens uppdrag att granska bl.a. användningen av tiden i skolan. Granskningen skulle belysa exempelvis hur tiden används för olika slags lärande, hur friutrymmet när det gäller tidsanvändningen tas i anspråk och hur man ser på tiden som resurs för att nå målen för utbildningen. Resultatet av granskningen kommer att redovisas i en rapport till regeringen under hösten 2002.

Utredning om körkortsutbildning i gymnasieskolan

Motion

I motion 2001/02:Ub333 (kd) begärs ett tillkännagivande till regeringen om att utredningen om körkortsutbildning i gymnasieskolan bör påskyndas. Körkort är en förutsättning för många ungdomar vid val av arbete, bostad och fritid. Att många ungdomar i dag inte har råd att ta körkort kan skapa ytterligare ojämlikhet, framhåller motionärerna. Körkortsutbildning i gymnasieskolan är enligt deras mening också en fråga om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om tillkännagivande.

Enligt vad utskottet har erfarit har Utbildningsdepartementet nyligen inlett ett samarbete med Närings- och Finansdepartementen samt Skolverket, Konkurrensverket och Svenska Kommunförbundet för att diskutera hur ett underlag som belyser samtliga frågeställningar i sammanhanget kan arbetas fram.

Gymnasieelevernas mat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå två motioner om gratis skollunch m.m. i gymnasieskolan.

Jämför *reservation 10 (v, mp)*.

Gällande bestämmelser

I skollagen (1985:1100) föreskrivs att eleverna i grundskolan skall erbjudas kostnadsfria skolmåltider (4 kap. 4 a §). Någon motsvarande bestämmelse finns inte när det gäller gymnasieskolan.

Motioner

Miljöpartiet tar i motion 2001/02:Ub545 upp vikten av en bra och näringsriktig kost som en förutsättning för att dels kunna växa, dels ta till sig skolans undervisning. Skolverket skulle enligt motionärerna kunna initiera en undersökning om barns och ungdomars frukost- och lunchvanor och vilka konsekvenser en eventuell dålig kost får för skolarbetet och den allmänna utvecklingsförmågan (yrk. 1). Den mat som serveras i de kommunala köken bör så långt som möjligt vara ekologiskt framtagen, odlad i närheten och rättvisemärkt (yrk. 2). Gymnasieeleverna bör ha rätt till gratis lunch på samma sätt som i grundskolan (yrk. 3). Skolverket bör kartlägga hur många kommuner som har avgiftsbelagd skollunchen i gymnasieskolan och vilka konsekvenser detta har medfört (yrk. 4). Eftersom det har visat sig att många barn inte äter frukost hemma och att elevernas psykiska och fysiska prestationsförmåga ökar om skolan serverar frukost, bör det serveras skolfrukost både i grundskolan och gymnasieskolan (yrk. 5). Alla elever skall garanteras näringsriktig kost i skolan, oavsett religion, sjukdomar/allergier eller etiska ställningstaganden (yrk. 6).

Även i motion 2001/02:Ub442 (s) förordas fri lunch för alla elever i skolan. Motionärerna påpekar att avgiftsbelagd skollunch blir en stor extrakostnad för ensamstående föräldrar, arbetslösa och andra som redan har det svårt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Att tillhandahålla skollunch är i dag inte en lagfäst skyldighet för kommunerna. Riksdagen bör avvakta resultatet av Skollagskommitténs utredning,

som bl.a. skall gälla om och i så fall hur ansvarsfördelningen mellan stat och kommun behöver förtydligas.

Lektorat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om fler lektorat i gymnasieskolan.

Utskottet hänvisar till gällande skollag och kommunernas ansvar.

Jämför *reservationerna 5 (kd) och 3 (fp)*.

Gällande bestämmelser

I skollagen (1985:1100) sägs att varje kommun och landsting skall sträva efter att för undervisningen i gymnasieskolan, gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning anställa lärare som har forskarutbildning (2 kap. 3 § andra stycket).

Motioner

Kristdemokraterna vill att fler lektorat skall tillsättas inom gymnasieskolan (mot. 2001/02:Ub447 yrk. 8). Folkpartiet anser att Skolverket bör upprätta en plan för att fler lektorer skall få anställning i gymnasieskolorna (mot. 2001/02:Ub220 yrk. 1). Målet är att var tionde gymnasielärare skall vara lektor inom fem år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Genom den lagbestämmelse som finns och som redovisats ovan har skolhuvudmännen en skyldighet, som utskottet utgår från att de tar på allvar. Den närmare utformningen av lärartjänstorganisationen är deras ansvar.

Särskilda resurser har riktats till utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildning. Berörda lärosäten har vidare fått i uppdrag att inom sina ramar vidta åtgärder för att förstärka sådan forskning och forskarutbildning i nära anslutning till den nya lärarutbildningen, som startade höstterminen 2001.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om information till föräldrar om myndig elevs uppförande, om besök i riksdagen av elever från hela landet, om ökade möjligheter att studera utomlands och få högre betyg än godkänt samt om ett visst sätt att profilera skolor. Utskot-

tet hänvisar till Skollagskommittén och till att flertalet av frågorna bör avgöras av andra än riksdagen.

Jämför reservationerna 8 (c), 11 (m, c, fp) och 3 (fp).

Centerpartiet vill att det skrivs in i skollagen att skolan har rätt att **underrätta föräldrarna till myndiga elever** om elevernas uppförande (mot. 2001/02:Ub322 yrk. 12). Partiet anser det bekymmersamt att föräldrarna har försörjningsansvar för sina barn i gymnasieskolan även när de uppnått myndighetsålder, men inte har rätt att få veta om eleverna skolkar i sådan utsträckning att studiebidraget dras in.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet med hänvisning till att denna fråga ingår i uppdraget till Skollagskommittén.

I motion 2001/02:Ub358 (s) påtalar motionären att de **möjligheter som elever har att besöka Sveriges riksdag** delvis beror på ekonomiska förutsättningar, bl.a. kostnaderna för resor till och från Stockholm. Han vill att mer jämlika förhållanden skall skapas när det gäller riksdagsbesök.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. Riksdagen avslog den 23 november 2001 ett liknande yrkande (bet. 2001/02:KU12, rskr. 44).

Folkpartiet vill enligt motion 2001/02:Ub221 att gymnasieelever skall få **ökade möjligheter att studera utomlands** (yrk. 29). Partiet anser också att en elev som får tillgodoräkna sig studier utomlands av rektor skall kunna ges även högre betyg än godkänt i motsvarande kurs i gymnasieskolan (yrk. 30). Samma sak begärs av Moderata samlingspartiet i motion 2001/02:Ub483 yrkande 16.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Den bestämmelse om betygssättning som åberopas i motionerna finns i 7 kap. 16 § gymnasieförordningen (1992:394). Utskottet anser att det är fråga om en detaljreglering som det bör ankomma på regeringen att bestämma om.

Enligt Folkpartiet (mot. 2001/02:Ub221 yrk. 32) bör en skola kunna välja att **profilera sig** genom att låta en kurs återkomma i alla kurspaket som erbjuds vid skolan. Detta skulle enligt motionärerna kunna vara ett sätt för skolor i utsatta områden att bli attraktiva och därmed bidra till att luckra upp segregationen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet om tillkännagivande.

Bestämmelser om valbara kurser finns i 5 kap. gymnasieförordningen (1992:394). Till dessa bestämmelser har Skolverket utfärdat allmänna råd (SKOLFS 2000:1). Utskottet anser att det här är fråga om reglering på en detaljnivå som ankommer på regeringen eller Skolverket och inte på riksdagen.

Andra motionsyrkanden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår sju motionsyrkanden om frågor som inte ankommer på riksdagen.

Ansvar för skolväsendet delas mellan staten, kommunerna och respektive skola. Enligt gällande styrsystem skall riksdagen främst fatta beslut om övergripande och nationella frågor.

Följande motionsyrkanden rör frågor där det enligt gällande ansvarsfördelning ankommer på andra än riksdagen att fatta beslut:

2001/02:Ub230 (kd) yrkande 1 om teoriutbildning för körkort

2001/02:Ub282 (c) yrkande 2 om körkortsundervisning

2001/02:Ub378 (s) om ett specialutformat program för persontransporter

2001/02:Ub388 (kd) om omvårdnadsprogrammet i Skövde

2001/02:Ub432 (s) om specialutformat program för persontransporter

2001/02:Ub515 (s) om förberedande teoretisk körkortsutbildning

2001/02:Ub525 (s) om trafikantutbildning och förberedande körkortsutbildning.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken eller vilka punkter i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i reservationen.

1. Rätt till utbildning i gymnasieskolan (punkt 1) – kd, c

av Yvonne Andersson (kd), Erling Wälivaara (kd) och Sofia Jonsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Rätt till utbildning i gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub322 yrkande 11, bifaller delvis motion 2001/02:Ub447 yrkande 18 och avslår motion 2001/02:Sf394 yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Dagens regler hindrar den som påbörjat sina gymnasiestudier före 20 års ålder från att fullfölja dem efter ett längre studieuppehåll. Vi anser att en garanterad rättighet att fullfölja utbildningen på lika villkor upp till 25 års ålder skulle öka möjligheten för fler att få en godkänd gymnasieutbildning. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub322 yrkande 11 och delvis motion 2001/02:Ub447 yrkande 18.

2. Villkor för antagning till gymnasieskolan, m.m. (punkterna 2, 6, 8, 13, 17, 18, 19 och 20) – m

av Beatrice Ask (m), Per Bill (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 2, 6, 8, 13, 17, 18, 19 och 20 borde ha följande lydelse:

2. Villkor för antagning till gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub233 yrkande 19 och 2001/02:Ub483 yrkande 2, bifaller delvis motion 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del samt avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 2, 2001/02:Ub222 yrkande 2 samt 2001/02:Ub528.

6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub483 yrkandena 13 och 14 samt avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 3, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del, 2001/02:Ub249 yrkandena 1 och 2, 2001/02:Ub325 yrkande 2, 2001/02:Ub393, 2001/02:Ub447 yrkandena 4 i denna del, 7, 9, 10, 15, 16 och 19, 2001/02:Ub458 i denna del samt 2001/02:Kr339 yrkande 4.

8. Betyg i ämne i stället för i kurs

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub483 yrkande 17 och avslår motion 2001/02:Ub447 yrkande 13.

13. Lärlingsutbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub483 yrkande 12, 2001/02:N315 yrkande 9 och 2001/02:A391 yrkandena 3, 6 och 7 samt avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 10, 2001/02:Ub234, 2001/02:Ub284, 2001/02:Ub322 yrkande 13, 2001/02:Ub325 yrkande 1, 2001/02:Ub429 yrkande 1, 2001/02:Ub447 yrkande 20, 2001/02:Ub486, 2001/02:N263 yrkande 2 och 2001/02:N267 yrkande 26.

17. Elevinflytande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub483 yrkande 4 och avslår motionerna 2001/02:Ub220 yrkande 12, 2001/02:Ub447 yrkande 6 och 2001/02:K284 yrkande 3.

18. Främmande språk

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub254 yrkande 1 och delvis motion 2001/02:Ub281.

19. Svenska som andraspråk

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub483 yrkande 3.

20. Kursplan för företagande och entreprenörskap

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub483 yrkande 11.

Ställningstagande

Problemet med att många elever misslyckas i gymnasieskolan måste i första hand angripas genom insatser i grundskolan samt genom förändringar i gymnasieskolans utbud av program. Man bör inte ändra *villkoren för antagning till gymnasieskolan* genom att ta bort kraven på godkänt betyg i svenska, engelska och matematik för behörighet till nationella program. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub233 yrkande 19 och 2001/02:Ub483 yrkande 2 och delvis bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del.

Reformeringen av gymnasieskolan fördröjs genom att regeringen har gett Gymnasiekommittén 2000 alltför omfattande uppdrag och i direktiven låst kommittén till vissa lösningar. Frågan är om inte idén med en stor statlig utredning som bestämmer antalet program etc. är ålderdomlig. Vi anser att regeringen så snart som möjligt bör göra en genomgång av vilka frågor som kräver statliga beslut i framtiden och ge kommittén ett mer begränsat uppdrag att ta itu med dessa. Frågor som lika gärna och ofta bättre kan avgöras lokalt i kommuner eller enskilda skolor bör flyttas dit genom avreglering. En snabb frihetsreform som ger gymnasieskolorna ökat självbestämmande bör kunna läggas fram redan under våren 2002. Till de frågor som bör ingå i denna hör en begränsning av antalet kärnämnen, rätt för skolor att erbjuda alternativa kurser i kärnämnen samt ett avskaffande av timplanen. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub483 yrkandena 13 och 14.

Frågan om *ämbetsbetyg eller kursbetyg* har många bottenar. Alla kurser i ett ämnesområde bygger inte på varandra, och ett ämbetsbetyg som innebär att det sist satta betyget inom området gäller som slutbetyg kan därför bli missvisande. Elevernas möjlighet att påverka utbildningens innehåll och uppläggning och få uppnådda kunskaper verifierade underlättas på många sätt av kursutformningen. Det är nivån på de faktiska kunskaperna som bör erkännas inför fortsatta studier och arbete. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub483 yrkande 17 och avslå motion 2001/02:Ub447 yrkande 13.

Det finns en ökande brist på kvalificerade yrkesarbetare inom flera branscher. De nu pågående försöken inom gymnasieskolan med lärande i

arbete får inte innebära att arbetet för att åstadkomma en modern **lärlingsutbildning** sätts åt sidan. En ny modell bör bygga på en mer likvärdig ställning såväl mellan skola och företag som mellan teori och praktik. Det är en förutsättning att de ekonomiska villkoren för skolor och företag är rimliga. Lärlingsutbildningen bör i sina huvuddrag kunna utvecklas enligt följande. Huvudman för utbildningen kan vara en kommunal gymnasieskola, en friskola, en branschorganisation eller ett utbildningsföretag. Utbildningen skall utformas lokalt, och huvudmannen skall upprätta en utbildningsplan som godkänns av Skolverket eller eventuellt av en särskild kommitté där även näringslivsrepresentanter ingår. Förläggning, omfattning och profil av kärnämnen och lärande i företag får variera. Godkänd lärlingsutbildning ges offentligt stöd som följer eleven till utbildningens huvudman. Utgångspunkten är kostnaden för tre års gymnasieutbildning, varvid företaget bör ges ersättning motsvarande den omfattning lärandet sker på arbetsplats eller i företagets direkta regi. Reglerna skall ge frihet vad gäller lärlingens status som elev eller anställd. Det förutsätts att lärlingen ges ersättning grundad på den insats som hon eller han gör i produktionen. Avtal skall tecknas som reglerar lärlingens utbildning på arbetsplatsen. Utbildningen skall avslutas med gesällprov eller motsvarande yrkesexamination. Gesällprovet och innehållet i yrkesutbildningen skall tas fram i nära samarbete med berörd bransch. Lärlingsutbildningen behöver inte ge allmän behörighet till högskolan men skall ge gymnasiekompetens i svenska och matematik samt förekommande karaktärsämnen. Lärlingsutbildning för unga arbetslösa skall kunna ingå i dessa skolors verksamhet. Det vi här har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub483 yrkande 12, 2001/02:N315 yrkande 9 och 2001/02:A291 yrkandena 3, 6 och 7.

I vår vision om framtidens gymnasieskola ges den enskilda **eleven** större ansvar och **inflytande** över sina studier. Möjlighet att påverka sin egen utbildning, arbetets uppläggning och takten i studierna är viktig för motivationen och innebär en förberedelse för vuxenlivet. Skolpolitiken måste vara tydlig om syftet med utbildningen, och målen för olika kurser och utbildningsalternativ måste definieras så att den enskilda eleven kontinuerligt kan sätta egna mål och få sina resultat bedömda. Elevernas rätt att välja gymnasieskola måste öka. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub483 yrkande 4.

Det finns många fördelar med att kunna tala tyska med en tysk, franska med en fransman och spanska med en spanjor. Enligt vår mening är det mycket oroväckande att allt färre elever väljer att läsa andra **främmande språk** än engelska. Orsakerna måste analyseras och insatser göras för att vända denna utveckling. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub254 yrkande 1 samt delvis motion 2001/02:Ub281.

Undervisningen i **svenska som andraspråk** skall enligt vår mening syfta till att så fort som möjligt ge eleverna sådana kunskaper att de kan delta i undervisningen i ämnet svenska. Besluten att jämställa svenska som andra-

språk med ämnet svenska måste utvärderas i syfte att säkerställa att också elever med annat modersmål än svenska får tillräckliga kunskaper för framgångsrik vidareutbildning. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub483 yrkande 3.

Skolans miljö skall stimulera en anda av företagande både i vid mening och specifikt inriktat på att starta och driva företag. En *kursplan för företagande och entreprenörskap* bör utarbetas för att kunna användas inom ramen för elevens val vid de skolor som kan och vill erbjuda kursen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub483 yrkande 11.

3. Villkor för antagning till gymnasieskolan, m.m. (punkterna 2, 6, 10, 11, 13, 17, 21, 25 och 29) – fp

av Ulf Nilsson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkterna 2, 6, 10, 11, 13, 17, 21, 25 och 29 borde ha följande lydelse:

2. Villkor för antagning till gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 2, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del och yrkande 2, bifaller delvis motionerna 2001/02:Ub233 yrkande 19 och 2001/02:Ub483 yrkande 2 samt avslår motion 2001/02:Ub528.

6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 3, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del, 2001/02:Ub249 yrkande 1 och 2001/02:Ub447 yrkande 16 samt avslår motionerna 2001/02:Ub249 yrkande 2, 2001/02:Ub325 yrkande 2, 2001/02:Ub393, 2001/02:Ub447 yrkandena 4 i denna del, 7, 9, 10, 15 och 19, 2001/02:Ub458 i denna del, 2001/02:Ub483 yrkandena 13 och 14 samt 2001/02:Kr339 yrkande 4.

10. Utvärdering av betygssättningen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del.

11. Anteckning i betygshandling om ogiltig frånvaro

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub221 yrkande 17.

13. Lärlingsutbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 10 och 2001/02:N267 yrkande 26 och avslår motionerna 2001/02: Ub234, 2001/02:Ub284, 2001/02:Ub322 yrkande 13, 2001/02: Ub325 yrkande 1, 2001/02:Ub429 yrkande 1, 2001/02:Ub447 yrkande 20, 2001/02:Ub483 yrkande 12, 2001/02:Ub486, 2001/02:N263 yrkande 2, 2001/02:N315 yrkande 9 och 2001/02:A391 yrkandena 3, 6 och 7.

17. Elevinflytande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub220 yrkande 12 och avslår motionerna 2001/02:Ub447 yrkande 6, 2001/02:Ub483 yrkande 4 och 2001/02:K284 yrkande 3.

21. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub221 yrkande 33 och avslår motion 2001/02:Ub447 yrkande 5.

25. Lektorat

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub220 yrkande 1 och delvis motion 2001/02:Ub447 yrkande 8.

29. Profilerings av gymnasieskolor

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub221 yrkande 32.

Ställningstagande

Jag anser att det är ett rimligt *villkor för antagning till gymnasieskolan* att man skall ha minst betyget Godkänd i engelska, svenska och matematik – det krav som gäller för tillträde till nationella program. Regeringen måste ta avstånd från förslaget från Skolverkets kvalitetsgranskningsnämnd att ta bort detta krav. De elever som inte uppfyller kravet släpps i dag in på individuellt program i gymnasieskolan. Vi i Folkpartiet anser att grundskolan i stället skall ges det fulla ansvaret för att eleverna får baskunskaperna. I speciella fall, t.ex. för nyanlända invandrare som inte tidigare har undervisats i engelska, skall det dock vara möjligt att anordna en anpassad undervisning i engelska

parallellt med utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan. Det kan också gälla t.ex. elever med dyslexi. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 2, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 samt delvis bifalla motionerna 2001/02:Ub233 yrkande 19 och 2001/02:Ub483 yrkande 2.

Ett **grunddrag i den reformering av gymnasieskolan** som Folkpartiet vill se är att man avskaffar det individuella programmet. Resurserna för det individuella programmet skall föras över till grundskolan, som måste bli mer flexibel och ge varje elev det stöd och den tid hon eller han behöver för att nå målen. Skrivningarna i skollagen (4 kap. 10 §) måste skärpas i detta avseende så att alla elever som inte har nått målen uttryckligen har rätt till undervisning i grundskolans regi även efter skolpliktens upphörande. Gymnasieskolan skall även i framtiden ges resurser och möjligheter att hjälpa elever med inlärningssvårigheter. Jag anser vidare att historia bör bli ett kärnämne i gymnasieskolan, eftersom varje medborgare behöver goda kunskaper i historia, oavsett vilket yrke hon eller han väljer. Nationella prov har en viktig uppgift att fylla som rådgivningsinstrument för en likvärdig betygssättning. Kursproven kan med fördel utvidgas till fler ämnen. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 3, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del, 2001/02:Ub249 yrkande 1 och 2001/02:Ub447 yrkande 16.

Det är viktigt att resultaten från de nationella kursproven läggs till grund för en rättvis betygssättning. Jag anser att det behövs en nationell **utvärdering av betygssättningen** i förhållande till de nationella proven. Skolverket bör få i uppdrag att göra detta. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del.

Det saknas i dag kraftfulla åtgärder mot det tilltagande skolket i gymnasieskolan. Folkpartiet menar att skolor med stora skolkproblem måste genomföra särskilda program för att komma åt problemen. Jag tycker det är rimligt att en elev som är frånvarande från huvuddelen av lektionerna inte skall få studiebidrag. Möjligheten att ange ogiltig frånvaro på de betyg som ges när en gymnasiekurs är avslutad har diskuterats. Regeringen bör återkomma med ett förslag om regler som gör det möjligt att **ange ogiltig frånvaro på kursbetygen**. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub221 yrkande 17.

Fortfarande saknas en flexibel och väl utvecklad **lärlingsutbildning**. En sådan utbildning, förlagd till arbetsplatser, skulle underlätta både för arbetstägaren och företagaren. Skolan och arbetslivet bör dela på ansvaret för lärlingsutbildningen. Förslagsvis kan den precis som i Norge vara fyraårig, men den totala tiden kan variera. Eleverna tillbringar två år i skolan och två år i arbetslivet. För en del elever kan det vara lämpligt att sprida ut skoltiden så att fyra veckodagar tillbringas på en arbetsplats och en femte i skolan. Företagen bör liksom i Norge få ersättning motsvarande kommunens kostnad för

yrkesutbildningen under ett år, samtidigt som lärlingen under ett år ges ersättning från arbetsgivaren i relation till den insats som han eller hon gör i produktionen. Utbildningen bör avslutas med ett gesällprov och leda till lärlingsexamen. Någon form av anpassad lärlingsutbildning för elever som av någon anledning inte kan följa ett nationellt program eller uppnå lärlingsexamen skall också finnas. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 10 och 2001/02:N267 yrkande 26.

Att föräldrar och *elever ges inflytande* över skolans arbetsformer är mycket viktigt. Styrelser med lekmän och elever kan dock inte få fatta beslut om pedagogiska och ämnesteoretiska frågor i skolan. Vi måste värna om lärarnas och rektorernas professionalism. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub220 yrkande 12.

Skolverkets kvalitetsgranskning 1999 av sex- och samlevnadsundervisningen visade att skolorna får dålig vägledning i de nationella styrdokumentet när det gäller *undervisning om sex och samlevnad*. Målskrivningar i läroplanen är betydelsefulla för möjligheten att avsätta resurser, formulera mål för det lokala arbetet och bedöma kvalitet och resultat. Enligt min och Folkpartiets mening bör regeringen lägga fram förslag om ändring i läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) så att mål anges för sex- och samlevnadsundervisningen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub221 yrkande 33.

Att vara *lektor* är att bedriva forskning vid ett universitet parallellt med undervisning i skolan. Lektorerna stärker skolans forskningsanknytning och tillför därmed skolan en viktig kvalitetsdimension. Det måste till fler lektorstjänster. Jag anser att Skolverket bör få i uppdrag att upprätta en plan för att inom en femårsperiod nå målet att var tionde gymnasielärare är lektor. Kravet för att få ett lektorat skall vara kompetens motsvarande minst licentiatexamen. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub220 yrkande 1.

Profilskolor luckrar upp segregationen. Skolor i utsatta områden bör kunna ges en attraktiv profil för att dra till sig elever från andra bostadsområden. Folkpartiet anser att en skola skall kunna välja att låta en kurs återkomma i alla kurspaket som erbjuds där. Då kan man lägga in en kurs som motsvarar skolans profilering, exempelvis inriktning mot matematik eller historia, som eleverna på alla program får läsa. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:

Ub221 yrkande 32.

4. Högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen, m.m. (punkterna 3, 4 och 5) – m, kd, fp

av Beatrice Ask (m), Yvonne Andersson (kd), Per Bill (m), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Ulf Nilsson (fp) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 3, 4 och 5 borde ha följande lydelse:

3. Högskolebehörighet som mål för gymnasieutbildningen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkandena 4 och 6, 2001/02:Ub233 yrkande 21 och 2001/02:Ub447 yrkande 1.

4. Förslaget om ett nytt, breddat kärnämne

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:Ub249 yrkande 4, 2001/02:Ub254 yrkande 2, 2001/02:Ub447 yrkande 4 i denna del och 2001/02:Ub535.

5. Differentiering inom kärnämnen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 5, 2001/02:Ub233 yrkande 20 och 2001/02:Ub447 yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att gymnasieskolan inte bör vara konstruerad med utgångspunkten att alla elever skall uppnå grundläggande *behörighet för högskolestudier*. Det är inte bra att alla studievägar blivit "akademiserade". Därmed har gymnasiet blivit en utslagningsmaskin för alla de ungdomar som inte vill eller orkar läsa mera teoretiska ämnen. Det skall alltid finnas möjlighet att komplettera en gymnasieutbildning för att uppnå högskolebehörighet. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkandena 4 och 6, 2001/02:Ub233 yrkande 21 och 2001/02:Ub447 yrkande 1.

Förslaget om ett nytt, breddat kärnämne bör enligt vår mening inte genomföras. Etik och moral måste genomsyra all verksamhet i skolan. Det är fråga om förhållningssätt som det är orimligt att förbehålla vissa utpekade lektionstimmar. Det finns ingenting som talar för att begränsa studiet av historia till 1900-talet, såsom föreslagits av Utbildningsdepartementets arbets-

grupp. Både religionskunskap och samhällskunskap bör behållas som självständiga ämnen. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed delvis bifalla motionerna 2001/02:Ub249 yrkande 4, 2001/02:Ub254 yrkande 2, 2001/02:Ub447 yrkande 4 i denna del och 2001/02:Ub535.

Gymnasieutbildningen måste bättre än i dag ta till vara den enskilda elevens förutsättningar och mål med studierna. **Kärnämnescurserna bör därför differentieras.** Innehållet i kärnämnescurserna behöver och bör inte vara detsamma oavsett elevernas studiemål, och studietakten bör kunna varieras för olika elevgrupper. För att tillgodose elever som upplever den teoretiska delen av gymnasieutbildningen som alltför betungande bör kärnämnen kunna läsas med etappvis indelning. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed delvis bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 5, 2001/02:Ub233 yrkande 20 och 2001/02:Ub447 yrkande 11.

5. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan, m.m. (punkterna 6, 8, 13, 15, 17, 21, 23 och 25) – kd

av Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 6, 8, 13, 15, 17, 21, 23 och 25 borde ha följande lydelse:

6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub447 yrkande 4 i denna del och yrkandena 7, 9, 10, 15, 16 och 19 samt avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 3, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del, 2001/02:Ub249 yrkandena 1 och 2, 2001/02:Ub325 yrkande 2, 2001/02:Ub393, 2001/02:Ub458 i denna del, 2001/02:Ub483 yrkandena 13 och 14 samt 2001/02:Kr339 yrkande 4.

8. Betyg i ämne i stället för i kurs

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub447 yrkande 13 och avslår motion 2001/02:Ub483 yrkande 17.

13. Lärlingsutbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub429 yrkande 1 och 2001/02:Ub447 yrkande 20 och avslår motionerna

2001/02:Ub221 yrkande 10, 2001/02:Ub234, 2001/02:Ub284, 2001/02:Ub322 yrkande 13, 2001/02:Ub325 yrkande 1, 2001/02:Ub483 yrkande 12, 2001/02:Ub486, 2001/02:N263 yrkande 2, 2001/02:N267 yrkande 26, 2001/02:N315 yrkande 9 och 2001/02:A391 yrkandena 3, 6 och 7.

15. Yrkesinriktade studievägar i övrigt

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ522 yrkande 17, bifaller delvis motion 2001/02:MJ529 yrkande 4 och avslår motionerna 2001/02:Ub264, 2001/02:Ub390 yrkande 1, 2001/02:Ub512 och 2001/02:So501 yrkande 9.

17. Elevinflytande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub447 yrkande 6 och avslår motionerna 2001/02:Ub220 yrkande 12, 2001/02:Ub483 yrkande 4 och 2001/02:K284 yrkande 3.

21. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub447 yrkande 5 och avslår motion 2001/02:Ub221 yrkande 33.

23. Utredning om körkortsutbildning i gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub333.

25. Lektorat

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub447 yrkande 8 samt delvis motion 2001/02:Ub220 yrkande 1.

Ställningstagande

Det behövs en *reformering av gymnasieskolan* på flera punkter.

Vi anser att både religionskunskapsämnet och historieämnet behöver stärkas. Det är en oacceptabel situation att en stor andel av gymnasieskolans elever inte får någon undervisning i historia. Historia bör göras till kärnämne. Undervisningen om 1900-talets historia med fokus på de samhällsförändringar som rör idéhistoria, ideologier, kultur och migration måste prioriteras. Gymnasieskolan måste bli bättre på att tillgodose elever med behov av särskilt stöd. Den nuvarande tillgången till speciallärare är otillräcklig, vilket drabbar de studiesvaga eleverna, särskilt inom de yrkesinriktade programmen. Individuella studieplaner, stöd- och specialundervisning måste utnyttjas i större utsträckning. Det finns ett stort behov av specialpedagogisk forskning kring hur man kan förbättra metoderna för arbete med barn och ungdomar i

behov av särskilt stöd. Samordningen mellan grundskola och gymnasieskola måste förbättras. Endast en mindre grupp elever, som önskar specifika lösningar eller har behov av att läsa upp sig i några ämnen, skall enligt vår mening finnas på det individuella programmet. Eftersom en stor andel av Sveriges elever i dag går på det individuella programmet är det viktigt att kvaliteten på programmet ses över. Det är föreskrivet i gymnasieförordningen att individuella studieplaner skall upprättas för alla elever. Eftersom det finns stora brister på den punkten på många skolor anser vi att de individuella studieplanerna bör utvecklas vidare. Vi anser att nationella prov har en viktig uppgift att fylla som rådgivningsinstrument för en likvärdig betygssättning. Kursproven kan med fördel utvidgas till fler ämnen. Det är viktigt att finna former för att bedöma även praktiska yrkeskunskaper. Eleverna i samtliga gymnasieprogram behöver få kontakt med arbetslivet. Den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen måste genomföras med utgångspunkt i de utbildningsmål som fastställts och med god handledning. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub447 yrkande 4 i denna del samt yrkandena 7, 9, 10, 15, 16 och 19.

Betygssättningen i enskilda kurser har visat sig mycket stressande för eleverna, samtidigt som helhet och fördjupning av kunskaperna riskerar att gå förlorade. Vi anser därför att man bör gå över från *kursbetyg till ämnesbetyg*. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub447 yrkande 13.

Vi anser att det bör införas *lärlingsprogram* inom gymnasieskolans ram. Där skall skola och arbetsliv dela på ansvaret för utbildningen. Praktik bör varvas med teori redan från första terminen, och utbildningen kan med fördel knytas nära till det lokala arbetslivet. Lärlingsutbildningen bör omfatta tre eller fyra år, beroende på yrkets karaktär och lärotid samt önskemål om förberedelse för kommande studier. Den skall avslutas med en gymnasieexamen som leder vidare till studier vid en yrkeshögskola. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub429 yrkande 1 och 2001/02:Ub447 yrkande 20.

Det behövs även en *yrkesinriktad* gymnasieutbildning som kan trygga nyrekryteringen och den framtida försörjningen inom fiskerieringen. Utbildningen skall motsvara de krav som EU ställer. Den fisketekniska gymnasieutbildningen skall bl.a. leda fram till behörighet för fartygsbefäl klass VIII och maskinbefäl klass VI samt certifikat för VHF (ROC), brandskydd, räddningsfarkoster, beredskapsbåtar samt grundläggande hälso- och sjukvård. I utbildningen skall fiskefartygsförlagd utbildning ingå. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:MJ522 yrkande 17.

Flera *elever* upplever att deras *inflytande* över sina studier är lägre i gymnasieskolan än i grundskolan. Denna utveckling måste aktivt motarbetas. Dagens skollagsbestämmelse om elevinflytande säger bara att eleverna skall ha inflytande, inte i vilken omfattning eller på vilket sätt. Vi anser det nöd-

vändigt att någon form av konkretisering införs i skollagen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub447 yrkande 6.

Skolan måste vara en motbild till mediernas stilbildande roll för ungdomars utveckling, bl.a. kroppsfixeringen och sexfixeringen. Med utgångspunkt i den gemensamma värdegrunden måste en naturlig dialog med eleverna i sådana frågor finnas på varje skola. **Undervisningen om sex och samlevnad** har skurits ned på många skolor. Vi anser att denna utveckling bör vändas och undervisningen bli obligatorisk för alla gymnasieelever, särskilt som könsjukdomar nu ökar kraftigt bland ungdomar. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub447 yrkande 5.

För många ungdomar är körkort en förutsättning vid val av arbete, bostad och fritid. Mindre än en tredjedel av alla 18-åringar har i dag gällande körkort. Att många ungdomar inte har råd att ta körkort kan skapa ytterligare ojämlikhet i samhället. Det är vidare viktigt att unga förare debut i trafiken sker under trygga och säkra former. Om regeringen skall leva upp till målet nollvision i trafiken måste också riksdagen peka på vilken utbildning som är nödvändig för att nå målet. Vi anser det därför viktigt att **utredningen om körkortsutbildning i gymnasieskolan** påskyndas. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub333.

För lärarnas status och yrkes stolthet är det viktigt att deras möjligheter till forskning förbättras. Kontakter mellan forskare och personal i skolan måste stimuleras. Därför måste fler **lektorat** tillsättas inom gymnasieskolan. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub447 yrkande 8 samt delvis motion 2001/02:Ub220 yrkande 1.

6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan (punkt 6) – mp

av Gunnar Goude (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

6. Övriga grunddrag i en reformering av gymnasieskolan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub393 och 2001/02:Ub458 i denna del och avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 1 i denna del och yrkande 3, 2001/02:Ub222 yrkande 1 i denna del, 2001/02:Ub249 yrkandena 1 och 2, 2001/02:Ub325 yrkande 2,

2001/02:Ub447 yrkandena 4 i denna del, 7, 9, 10, 15, 16 och 19,
2001/02:Ub483 yrkandena 13 och 14 samt 2001/02:Kr339 yrkande 4.

Ställningstagande

Jag och Miljöpartiet anser att följande idéer skall vara **grundläggande för en reformerad gymnasieskola**. Gymnasieskolan skall ge varje elev en bra bas-kunskap i kärnämnen och därutöver vara yrkesförberedande för såväl praktiska som mer teoretiskt orienterade yrken. Den skall utformas så att den ger ett bra stöd för eleven då hon eller han tar de första stegen ut i vuxenlivet. Detta kräver tid och utrymme för en rad aktiviteter utöver det rena kunskapsinhämtandet. I dag är gymnasiestudierna överlastade med kunskapsstoff i de traditionella kärnämnen, och alltför lite utrymme finns för estetisk verksamhet, studier av livsfilosofiska frågor etc. Eleverna skall ha stort inflytande på verksamheten i skolan, och varje elev skall aktivt delta i utformandet av sin egen studieplan. Möjligheterna att välja den närmast belägna skolan bör ses över, gärna i anslutning till en översyn av reglerna för kommunavgifter för elever vid ett gymnasium i annan kommun. Undervisningen i kärnämnen måste anpassas – ”infärgas” – efter de olika programmets innehåll och metodik, vilket kräver utvecklingsarbete. Betygen har negativa effekter på studiemiljön i skolan och är dåliga som grund för urval till högre utbildning, bl.a. på grund av stor felmarginal och dåligt prognosvärde. Frågan om ett nytt antagningssystem till högskolan bör utredas närmare. Den arbetsplatsförlagda utbildningen bör byggas ut ytterligare och gälla alla program. Bristerna när det gäller modersmålsundervisningen måste uppmärksammas särskilt. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub458 i denna del och 2001/02:Ub393.

7. Antalet steg i betygsskalan, m.m. (punkterna 7, 9, 12 och 16) – m, kd, c, fp

av Beatrice Ask (m), Yvonne Andersson (kd), Per Bill (m), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkterna 7, 9, 12 och 16 borde ha följande lydelse:

7. Antalet steg i betygsskalan

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del, 2001/02:Ub447 yrkande 12 och 2001/02:Ub483 yrkande 15.

9. Prövning för högre betyg under gymnasietiden

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 16, 2001/02:Ub322 yrkande 9 och 2001/02:Ub483 yrkande 18.

12. Gymnasieexamen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 9, 2001/02:Ub233 yrkande 24, 2001/02:Ub322 yrkande 10, 2001/02:Ub325 yrkande 3 och 2001/02:Ub447 yrkande 17.

16. Entreprenad

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 28 och 2001/02:Ub483 yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Antalet steg i betygsskalan är enligt vår mening för litet. De fyra betygsstegen som i dag används är otillräckliga för att spegla elevernas kunskaper och resultat på ett tillfredsställande sätt. När det är alltför glest mellan stegen kan betygssystemet inte heller medverka till att motivera eleven att försöka uppnå närmaste högre betyg. Betygsskalan måste därför utökas med fler steg. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 15 i denna del, 2001/02:Ub447 yrkande 12 och 2001/02:Ub483 yrkande 15.

Regeringen bör återinföra rätten att *pröva för högre betyg medan man går i gymnasieskolan*. Betygen skall återspegla elevens verkliga kunskaper, och det finns ingen anledning att hänvisa ambitiösa elever till komvux direkt efter gymnasieskolan, vilket har blivit effekten av dagens förbud. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 16, 2001/02:Ub322 yrkande 9 och 2001/02:Ub483 yrkande 18.

Enligt vår mening är införandet av en obligatorisk *gymnasieexamen* ett viktigt medel för att kvalitetssäkra utbildningen och öka möjligheterna till flexibilitet i utformningen av utbildningarna. Regeringen bör skyndsamt inleda arbetet med att ta fram underlag för en sådan examen, som bör finnas åtminstone med såväl teoretisk som yrkesinriktad variant. Vi förutsätter att formerna för gymnasieexamen tas fram av gymnasieskolor, högskolor och universitet respektive berörda branscher i samverkan. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening och därmed delvis bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 9, 2001/02:Ub233 yrkande 24, 2001/02:Ub322 yrkande 10, 2001/02:Ub325 yrkande 3 och 2001/02:Ub447 yrkande 17.

Den begränsning som i dag finns av möjligheterna att lägga ut undervisning i gymnasieskolan på *entreprenad* är enligt vår mening omotiverad.

Samma bestämmelser om utbildning på entreprenad bör gälla för både gymnasieskola och vuxenutbildning. I regelverket finns också andra bestämmelser som behöver ses över. Bland annat behövs en genomgång av bestämmelserna om rektor. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 28 och 2001/02:Ub483 yrkandena 7 och 8.

8. Lärlingsutbildning, m.m. (punkterna 13, 15, 17 och 26) – c

av Sofia Jonsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkterna 13, 15, 17 och 26 borde ha följande lydelse:

13. Lärlingsutbildning

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub322 yrkande 13 och 2001/02:N263 yrkande 2 och avslår motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 10, 2001/02:Ub234, 2001/02:Ub284, 2001/02:Ub325 yrkande 1, 2001/02:Ub429 yrkande 1, 2001/02:Ub447 yrkande 20, 2001/02:Ub483 yrkande 12, 2001/02:Ub486, 2001/02:N267 yrkande 26, 2001/02:N315 yrkande 9 och 2001/02:A391 yrkandena 3, 6 och 7.

15. Yrkesinriktade studievägar i övrigt

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:So501 yrkande 9 och avslår motionerna 2001/02:Ub264, 2001/02:Ub390 yrkande 1, 2001/02:Ub512, 2001/02:MJ522 yrkande 17 och 2001/02:MJ529 yrkande 4.

17. Elevinflytande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K284 yrkande 3 och avslår motionerna 2001/02:Ub220 yrkande 12, 2001/02:Ub447 yrkande 6 och 2001/02:Ub483 yrkande 4.

26. Information till föräldrar om myndig elev

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub322 yrkande 12.

Ställningstagande

Inom gymnasieskolan måste möjligheterna till **lärlingsutbildning** förbättras. Detta har stor betydelse för mindre kommuner som har svårigheter att rekrytera elever till industriella program eller göra investeringar i maskiner till dessa utbildningar. En lärlingsutbildning skulle även kunna vara ett alternativ inom vissa hantverksyrken som i dag håller på att försvinna. Regeringen bör återkomma med förslag som förbättrar möjligheterna till lärlingsutbildning inom gymnasieskolan. En utgångspunkt bör vara en ökad lokal frihet att bestämma tidpunkten för inledning av lärlingsmomenten i gymnasieutbildningen. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub322 yrkande 13 och 2001/02:N263 yrkande 2.

Behovet av personal inom olika branscher och verksamhetsområden varierar mellan olika delar av landet och förändras genom ändringar i befolkningsstrukturen och genom flyttningar. Skolan och utbildningssystemet måste anpassas lokalt så att tillgången till **yrkesutbildningar** motsvarar efterfrågan. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:So501 yrkande 9.

Jag anser att **elevinflytandet** bör stärkas för att förankra de demokratiska värden som nämns i läroplanerna. Den försöksverksamhet med lokala styrelser med elevmajoritet inom gymnasieskolan som har pågått i några år bör nu permanentas och sådana styrelser införas i hela landet. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:K284 yrkande 3.

Enligt min och Centerpartiets mening är det bekymmersamt att föräldrarna har försörjningsansvaret intill 20 års ålder för gymnasieelever, men inte har självklar rätt till information om elevernas uppförande, t.ex. om de skolkar – något som kan medföra indragning av deras studiebidrag. Detta skulle kunna lösas genom att rätten att **underrätta föräldrar till myndiga elever** när de skolkar skrivs in i skollagen. Det jag här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub322 yrkande 12.

9. Nationellt program för utbildning i entreprenörskap (punkt 14) – kd, fp

av Yvonne Andersson (kd), Erling Wälivaara (kd) och Ulf Nilsson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag i punkt 14 borde ha följande lydelse:

14. Nationellt program för utbildning i entreprenörskap

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 19 och 2001/02:Ub447 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser det viktigt att man redan i skolan skapar medvetenhet om företagandets villkor. Inom ramen för de nationella programmen i gymnasieskolan måste man kunna få utbildning i entreprenörskap och företagande. I ett sådant program måste tonvikt läggas på elevernas kreativitet och kapacitet att planera och genomföra egna projekt. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkande 19 och 2001/02:Ub447 yrkande 3.

10. Gymnasieelevernas mat (punkt 24) – v, mp

av Lennart Gustavsson (v), Gunnar Goude (mp) och Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse:

24. Gymnasieelevernas mat

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ub545 yrkandena 1, 4 och 6 samt avslår motionerna 2001/02:Ub442 och 2001/02:Ub545 yrkandena 2, 3 och 5.

Ställningstagande

Att dagligen få bra och näringsriktig mat är en förutsättning för att dels kunna växa, dels ta till sig skolans undervisning. Skolverket skulle kunna ta initiativ till en undersökning om barns och ungdomars frukost- och lunchvanor och vilka konsekvenser en eventuell dålig kost får för skolarbetet och den allmänna utvecklingsförmågan. Gymnasieskolan har i praktiken blivit en obligatorisk skola, liksom grundskolan är det. Kommunerna är enligt skollagen skyldiga att erbjuda avgiftsfri skollunch i grundskolan. Avgifter för skollunch på gymnasiet har införts i många kommuner som behöver spara pengar. Vi anser att det bör göras en nationell översyn av hur många kommuner som har avgiftsbelagt skollunchen och vilka konsekvenser detta har medfört. Etiska ställningstaganden eller religiös övertygelse skall inte behöva leda till sämre studieresultat. Alla elever skall garanteras näringsriktig kost oavsett religion, sjukdomar/allergier eller etiska ställningstaganden. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motion 2001/02:Ub545 yrkandena 1, 4 och 6.

11. Bättre möjligheter till utlandsstudier (punkt 28) – m, c, fp

av Beatrice Ask (m), Per Bill (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp) och Anders Sjölund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 28 borde ha följande lydelse:

28. Bättre möjligheter till utlandsstudier

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:Ub221 yrkandena 29 och 30 samt 2001/02:Ub483 yrkande 16.

Ställningstagande

Det är viktigt att ge gymnasieeleverna *bättre möjligheter till utlandsstudier*. Enligt vår mening motverkas detta av nuvarande bestämmelse i 7 kap. 16 § gymnasieförordningen att en elev som får tillgodoräkna sig studier utomlands för en kurs i sin svenska gymnasieutbildning bara kan tilldelas betyget Godkänd. Denna bestämmelse är omotiverad och bör ändras. Det vi här har sagt bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionerna 2001/02:Ub221 yrkandena 29 och 30 samt 2001/02:Ub483 yrkande 16.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttrande. I rubriken anges inom parentes vilka punkter i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i yttrandet.

Ämnet historia, m.m. (punkterna 6, 7, 17, 21 och 23) – V

Lennart Gustavsson (v) och Kalle Larsson (v) anför:

Av hänsyn till den sittande Gymnasiekommittén har vi valt att inte yrka bifall till en del av de förslag som vi har för att förbättra gymnasieskolan, men vill i detta särskilda yttrande ändå framföra några av dessa synpunkter.

För det första vill vi ännu en gång markera att vi anser att historieämnets ställning i gymnasieskolan måste stärkas. Kortsiktiga informationskampanjer i enskilda frågor eller om händelseförlopp kan inte ersätta den helhetssyn och kritiska analysförmåga som elever behöver för att kunna förstå och förändra nutiden med fotfäste i historisk erfarenhet.

För det andra är Vänsterpartiets uppfattning att betygen bör avskaffas, eftersom de styr undervisningen och är mycket dåliga för att förutse studieresultat. Utvärdering av undervisningen och elevens resultat kan i stället ske genom utvecklade utvecklingssamtal, och i valet till gymnasieskolan ser vi det som fullt möjligt att denna organiseras så att elever kommer in på sina första handsval. Vi motsätter oss kraftfullt såväl fler betygssteg som betyg i lägre årskurser.

För det tredje menar vi att skoldemokratin, inklusive det som ibland kallas elevinflytande, måste stärkas genom elevmajoritet i styrelserna inom gymnasieskolan och genom att dessa styrelser får reell makt över skolans organisation och verksamhet, liksom att klassrumsdemokratin och den enskilde elevens inflytande över det egna lärandet utvecklas.

För det fjärde är det liksom tidigare vår uppfattning att sex- och samlevnadsundervisningen i gymnasieskolan kraftigt måste förbättras och utgå från elevernas egna erfarenheter och frågor i större utsträckning än i dag då perspektivet i första hand ofta är biologiskt.

För det femte anser vi det vara värdefullt om gymnasieskolor kan ge elever undervisning i körkortsteori som förberedelse för att ta körkort. På många håll i landet är körkort i dag så dyrt att införskaffa att det rör sig om en klassfråga om ungdomarna eller deras föräldrar har råd eller inte.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner

Motioner från allmänna motionstiden 2001

2001/02:Ub220 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket upprättar en plan för att fler lektorer skall få anställning i gymnasieskolorna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elevstyrda skolor riskerar att urholka rektors och lärares ansvar och status.

2001/02:Ub221 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det individuella programmet skall avskaffas och att ingen elev skall börja gymnasiet utan betyget Godkänd i svenska (svenska som andraspråk), engelska eller matematik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i särskilda fall skall vara möjligt att skapa en anpassad gymnasieutbildning även för elever som inte har godkända betyg i något av ämnena svenska (svenska som andraspråk), engelska eller matematik.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att resurserna för det individuella programmet förs över till grundskolan och att elever med svårigheter ges stöd också i gymnasieskolan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att högskolebehörighet inte skall vara ett nödvändigt mål för alla elever.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om alternativa kurser i kärnämnen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att man alltid skall kunna komplettera studierna så att högskolekompetens uppnås.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av yrkesinriktade program med yrkesexamen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en modern lärlingsutbildning med lärlingsexamen.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler betygssteg och en nationell utvärdering av betygssättningen i förhållande till resultaten på de nationella proven.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever som går i gymnasieskolan skall kunna pröva för ett högre betyg också sedan de erhållit betyget Godkänd.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ogiltig frånvaro skall kunna anges på kursbetygen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av en entreprenörsutbildning.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undervisning i alla ämnen skall få läggas ut på entreprenad.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utökade möjligheter för gymnasieelever att studera utomlands.
30. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av 7 kap. 13 a § gymnasieförordningen så att elever som tillgodoräknar sig utlandsstudier på en svensk gymnasieskola också skall kunna erhålla betygen Väl godkänd och Mycket väl godkänd.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de valbara kurserna får användas till att ge en skola en viss profil.
33. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av läroplanen för de frivilliga skolformerna så att mål anges för sex- och samlevnadsundervisningen.

2001/02:Ub222 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det individuella programmet i gymnasieskolan skall avskaffas och att elever inte skall börja gymnasiet utan betyget Godkänd i svenska, engelska eller matematik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i särskilda fall skall vara möjligt att skapa en anpassad gymnasieutbildning även för elever som inte har godkända betyg i något av ämnena svenska (svenska som andraspråk), engelska eller matematik.

2001/02:Ub230 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om inrättande av teoriutbildning för körkort på gymnasiet.

2001/02:Ub233 av Bo Lundgren m.fl. (m):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda antagningskrav till gymnasiets nationella program.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om differentierade kursnivåer i gymnasieskolan.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gymnasieskolan och allmän högskolebehörighet.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en modern gymnasieexamen.

2001/02:Ub234 av Ulla-Britt Hagström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studier av Danmarks produktionsskolor med syftet att utveckla lärlingsutbildningen i Sverige.

2001/02:Ub249 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att historia skall göras till kärnämne i gymnasieskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att kursplanerna i historia skall ge tydligare vägledning till lärarna om undervisningens kunskapsmål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att förslaget om ett nytt kärnämne om etik och moral måste avslås.

2001/02:Ub254 av Beatrice Ask m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studier i främmande språk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nytt kärnämne.

2001/02:Ub264 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en samlad treårig utbildning inom hotell, restaurang och turism med möjlighet till ett fjärde utbildningsår, vilket avslutas med gesällprov.

2001/02:Ub281 av Lennart Fridén och Anita Sidén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att snabba åtgärder måste vidtas för att motverka minskningen av utbildningen i främmande språk i skolan.

2001/02:Ub282 av Rigmor Stenmark (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om körkortsundervisning i gymnasieskolan.

2001/02:Ub284 av Anne-Katrine Dunker och Cristina Husmark Pehrsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det nuvarande behovet av alternativa utbildningar.

2001/02:Ub322 av Sofia Jonsson m.fl. (c):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten att tentera om gymnasiekurser.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en gymnasieexamen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en utbildningsgaranti för gymnasiestudier.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolors rätt att underrätta föräldrar till myndiga elever om skolk.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ökad lokal frihet för lärlingsutbildningar att bestämma tidpunkten för inledning av lärlingsmomentet.

2001/02:Ub325 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en modern lärlingsutbildning, i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vilka ämnen som bör ha status som kärnämnen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om införande av en gymnasieexamen.

2001/02:Ub333 av Dan Kihlström och Ulla-Britt Hagström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utredningen om körkortsutbildning i gymnasieskolan påskyndas.

2001/02:Ub358 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bereda skolelever från hela Sverige bättre möjligheter att besöka Sveriges riksdag.

2001/02:Ub370 av Inga Berggren och Inger René (m):

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att ämnet hem- och konsumentkunskap också införs på gymnasieskolan.

2001/02:Ub378 av Anita Jönsson och Jarl Lander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett specialutformat gymnasieprogram för persontransporter.

2001/02:Ub388 av Ulla-Britt Hagström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ger omvårdnadsprogrammet i Skövde tillstånd för riksrekryterande platser.

2001/02:Ub390 av Mona Berglund Nilsson och Lisbet Calner (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av yrkesrelaterade utbildningar.

2001/02:Ub393 av Gunnar Goude m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utveckling av gymnasieskolan.

2001/02:Ub424 av Inger René och Inga Berggren (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvärdering av kostundervisningen i kärnämnet idrott och hälsa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning i kost och hälsa i gymnasieskolan.

2001/02:Ub429 av Stefan Attefall m.fl. (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om införande av ett lärlingsprogram inom gymnasieskolans ram.

2001/02:Ub432 av Per Erik Granström (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behov av ett specialutformat gymnasieprogram för persontransporter med riksintag.

2001/02:Ub441 av Marianne Carlström och Karin Jeppsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentkunskap i gymnasieskolan.

2001/02:Ub442 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri lunch för alla elever i skolan.

2001/02:Ub447 av Ulla-Britt Hagström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på direkt högskolebehörighet tas bort, men att möjligheten att komplettera studierna alltid skall finnas på yrkesförberedande linjer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nytt nationellt program med speciell inriktning på företagande och entreprenörskap.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i stället för att skapa ett nytt sammanslaget kärnämne stärka religionsämnets och historieämnets roller och göra historieämnet till kärnämne.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sex- och samlevnadsundervisningen görs obligatorisk.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en lagstadgad miniminivå för elevinflytande.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elevernas behov av särskilt stöd skall tillgodoses.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler lektorat tillsätts inom gymnasieskolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samordningen mellan grundskola och gymnasieskola förbättras.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvaliteten på det individuella programmet ses över.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kärnämnen indelas i etapper så att kurserna kan läsas i olika takt med olika ambitionsnivå i de fall karaktärs- och kärnämnen inte är integrerade.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dagens betygssystem kompletteras med flera steg.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en övergång sker från kursbetyg till ämnesbetyg.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att individuella studieplaner upprättas för varje elev.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nationella prov upprättas för flera ämnen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en gymnasieexamen som redovisar innehållet i det program eleven gått och vilka kompetenser som uppnåtts.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det ges möjlighet att fullfölja gymnasiestudier på lika villkor upp till 25 års ålder.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever i samtliga gymnasieprogram ges möjligheter till kontakt med arbetslivet.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lärlingsprogram införs där praktik och teoretiska studier varvas från första gymnasieåret och där utbildningen knyts till det lokala näringslivet.

2001/02:Ub458 av Lotta Nilsson Hedström m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utveckling av utbildning och forskning (delvis).

2001/02:Ub483 av Beatrice Ask m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om att avvisa förslag om sänkta behörighetskrav för antagning till gymnasieskolans nationella program.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvärdering av ämnet svenska som andraspråk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elevers inflytande över och ansvar för sina studier.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av regelverket för utbildning på entreprenad.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samma bestämmelser om utbildning på entreprenad skall gälla för både gymnasieskola och vuxenutbildning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en kursplan för företagande och entreprenörskap.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en fungerande lärlingsutbildning och försöksverksamheten med lärande i arbete (LIA).
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Gymnasiekommitténs direktiv.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en snabb frihetsreform för gymnasieskolan, innefattande färre kärnämnen, rätt till alternativa kärnämneskurser och ett avskaffande av timplanen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler betyg.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever som studerat utomlands och vill tillgodogöra sig kunskaperna skall kunna provas för betyg i flera steg, inte enbart nivån Godkänd.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om frågan att införa ämnesbetyg i gymnasieskolan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om återinförande av rätten att pröva betyg under gymnasietiden.

2001/02:Ub486 av Ewa Thalén Finné och Carl-Axel Johansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av lärlingstjänstgöring på gymnasiet.

2001/02:Ub487 av Ewa Thalén Finné och Cristina Husmark Pehrsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekonomi som ett ämne för alla i skolan.

2001/02:Ub512 av Anne Ludvigsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om "gymnasial yrkesutbildning".

2001/02:Ub515 av Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en förberedande teoretisk körkortsutbildning som ett frivilligt tillval i gymnasieskolan.

2001/02:Ub525 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om införandet av en trafikantutbildning och en förberedande körkortsutbildning i skolan.

2001/02:Ub528 av Kent Härstedt och Annika Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en översyn bör göras när det gäller inträdeskraven till gymnasieskolan.

2001/02:Ub535 av Birgitta Carlsson och Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att behålla ämnena religionskunskap och samhällskunskap i gymnasieskolan.

2001/02:Ub545 av Gunnar Goude m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning angående barns och ungdomars frukost- och lunchvanor.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ekologiska matvaror, närodlat och rättvisemärkt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gratis lunch även för gymnasieelever.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationell översyn gällande avgiftsbelagda skolluncher.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolfrukost.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om specialkost.

2001/02:K284 av Agne Hansson m.fl. (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att permanenta försöken med lokala skolstyrelser med elevmajoritet i gymnasieskolan och införa detta i hela landet.

2001/02:Sf394 av Lotta Nilsson Hedström m.fl. (mp):

9. Riksdagen beslutar att asylsökande ungdomar ges samma rätt till gymnasieundervisning såsom andra ungdomar bosatta i Sverige.
10. Riksdagen beslutar att ungdomar upp till 20 år har rätt till undervisning på gymnasienivå.

2001/02:So501 av Agne Hansson m.fl. (c):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökat antal lokalt anpassade yrkesutbildningar.

2001/02:Kr339 av Kent Olsson m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrott och hälsa som kärnämnade i gymnasieskolan.

2001/02:MJ522 av Ester Lindstedt-Staaf m.fl. (kd):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gymnasieutbildning med inriktning på fiske.

2001/02:MJ529 av Åsa Torstensson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svensk medfinansiering av nationell yrkesfiskeutbildning.

2001/02:N263 av Agne Hansson m.fl. (c):

2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som förbättrar möjligheterna till lärlingsutbildning inom gymnasieskolan.

2001/02:N267 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärlingsutbildning.

2001/02:N315 av Per Westerberg m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en modern yrkes- och lärlingsutbildning.

2001/02:A391 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av yrkeskunnande.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en flexibel yrkesskoleutbildning.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en företagsinriktad lärlingsutbildning.